

สิ่งที่ Generation Z คำนึงถึงในการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุ

พันธุ์รัช พิรุณพันธุ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

สารนิพนธ์

เรื่อง

สิ่งที่ Generation Z คำนึงถึงในการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุ

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร

ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต

วันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2567

พันธุ์ช พิศนพันธ์

นายพันธุ์ช พิศนพันธ์

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ นิ่มสาย,
Ph.D.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

รองศาสตราจารย์พัลลภา ปิติสันต์,
Ph.D.

ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์

รองศาสตราจารย์ปรารณา ปุณณกิติเกษม,
Ph.D.

คณบดีวิทยาลัยการจัดการ
มหาวิทยาลัยมหิดล

สหรัตต์ อารีราษฎร์,
Ph.D.

กรรมการสอบสารนิพนธ์

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่อง “สิ่งที่ Generation Z คำนึงถึงในการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุ” สามารถดำเนินการสำเร็จลุล่วงและบรรลุตามเป้าหมายของการศึกษาวิจัย เนื่องจากการช่วยเหลือและการสนับสนุนจาก ดร.สุเทพ นิ่มสาย อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ฉบับนี้ รวมถึงได้รับการสนับสนุนจากรองศาสตราจารย์พัลลภา ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่ให้ข้อเสนอแนะตลอดการจัดทำจนสารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ อีกทั้งขอขอบคุณคณะอาจารย์ของวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ได้มอบเนื้อหาทางวิชาการ ประสบการณ์ และแนวทาง ซึ่งผู้วิจัยได้นำความรู้ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้กับการศึกษาวิจัยครั้งนี้และประยุกต์ใช้การทำงาน

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน ที่สละเวลาอันมีค่ามาร่วมให้ความคิดเห็นและแบ่งปันประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งที่ Generation Z คำนึงถึงในการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่ช่วยให้การศึกษานี้มีความสมบูรณ์และน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจในการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ Generation Z คำนึงถึงในการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุ รวมถึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการออมในกลุ่มประชากรนี้ต่อไป

พันธุ์ช พิชฌิมพันธ์

สิ่งที่ Generation Z คำนึงถึงในการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุ

THE KEY CONSIDERATIONS FOR GENERATION Z WHEN SAVING FOR RETIREMENT

พันธุ์ช พิณฑพันธ์ 6650125

กจ.ม.

คณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ นุ่มสาย, Ph.D.,
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัลลภา ปิติสันต์, Ph.D., สหรัถย์ อารีราษฎร์, Ph.D.

บทคัดย่อ

เนื่องด้วยการที่คน Generation Z เติบโตมาในยุคที่มีความผันผวนทางเศรษฐกิจสูง เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และความไม่แน่นอนของอนาคต ทำให้คนกลุ่มนี้มีมุมมองต่อการวางแผนระยะยาวที่แตกต่างจากคนรุ่นก่อน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเรื่อง “สิ่งที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของคน Generation Z” เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุของกลุ่มคนวัย Generation Z อีกทั้งยัง ศึกษาทัศนคติของ Generation Z ต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุ และเสนอแนวทางการพัฒนากลยุทธ์ในการออมเงินเพื่อการเกษียณอายุของคน Generation Z อีกด้วย โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและ เลือกเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 คน ซึ่งเป็นกลุ่ม Generation Z ทั้งหมด โดยผลการศึกษาพบว่าสิ่งที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของคน Generation z รายได้ที่ได้รับ ค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน หรือแม้กระทั่งการขาดความรู้ในการออมและการลงทุน ด้วยเหตุนี้จึงต้องสนับสนุนให้กลุ่ม Generation Z เข้าถึงแหล่งข้อมูลและความรู้ทางการเงินที่ถูกต้องและเหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของคน Generation Z

คำสำคัญ : การออมเพื่อการเกษียณอายุ/ Generation Z/ พฤติกรรมการออม

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อ	ค
สารบัญตาราง	ช
สารบัญรูปภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	3
1.3 ขอบเขตงานวิจัย	3
1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา	7
2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา	9
2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการออม	9
2.2.2 ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต (Life-Cycle Theory of Consumption)	12
2.2.3 ทฤษฎีมูลค่าของเงินตามเวลา (Time Value of Money)	13
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา	15
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	18
3.1 ระเบียบวิจัย	18
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	18
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	19
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	20
3.5 ขั้นตอนและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	20
บทที่ 4 ผลวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล	22
4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	22
4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุ	24

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2.1 จำนวนเงินออมเมื่อมีรายได้	25
4.2.2 สัดส่วนการออมต่อเดือนจากรายได้	26
4.2.3 ช่องทางในการออม	26
4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินเพื่อการเกษียณอายุของคน Generation Z	27
4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับอุปสรรคในการออมเพื่อการเกษียณอายุ	28
4.5 เพื่อศึกษาทัศนคติของ Generation Z ต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุ	29
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	32
5.1 สรุปผลการวิจัย	32
5.1.1 สาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออมเพื่อเกษียณ	32
5.1.2 อุปสรรคในการออมเพื่อเกษียณ	33
5.1.3 ทัศนคติของ Generation Z ต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุ	34
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	34
5.2.1 การรับรู้ความสำคัญของการออมเพื่อเกษียณ	34
5.2.2 บทบาทของเทคโนโลยีในการส่งเสริมการออม	35
5.2.3 ความสำคัญของแรงจูงใจทางการเงิน	35
5.3 ข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์	35
5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับภาคเอกชนและสถาบันการเงิน	35
5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลทั่วไปและ Generation Z	36
5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต	37
บรรณานุกรม	38
ภาคผนวก ก	40
แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	41
การตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา(Content Validity Index : CVI)	43
ประวัติผู้วิจัย	46

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์	24

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพ	หน้า
1.1	หนี้รวมของแต่ละ Generation ในประเทศไทย
2.1	อัตราการออมของคนไทย ปี 2565
2.2	ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต (Life-Cycle Theory of Consumption)

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

เนื่องจากสถานการณ์ประเทศไทยในปัจจุบัน ปัญหาที่อยู่คู่ประเทศมาอย่างยาวนาน และกำลังมากขึ้นเรื่อย ๆ ก็คือปัญหาหนี้ครัวเรือน โดยมีสาเหตุมาจากการที่คนไทยส่วนใหญ่ขาดความรู้ทางการเงิน และการออมที่เหมาะสม จากผลการสำรวจครัวเรือนทั่วประเทศ พบว่า โดยพบว่า ครัวเรือนมีการเก็บออม ในระยะเวลา 5 ปี คือ ปี 2561 ถึงปี 2565 ซึ่งร้อยละของครัวเรือนที่มีการเก็บออม ในปี 2563 มีแนวโน้มลดลงเมื่อเทียบกับปี 2561 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ครัวเรือน มีการเก็บออมลดน้อยลง แต่เมื่อสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 เริ่ม คลี่คลาย ส่งผลให้ร้อยละของครัวเรือนที่มีการเก็บออม ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมาเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้งในปี 2565 โดยอยู่ที่ร้อยละ 96.4 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565)

การออมหมายถึงการเก็บเงินหรือทรัพย์สินไว้เพื่อใช้ในอนาคต เพื่อวัตถุประสงค์ใดก็ตาม เช่น เพื่อการลงทุน การซื้อของที่ใช่ เช่น บ้านหรือรถ เพื่อการเกษียณอายุ หรือเพื่อการใช้จ่ายในกรณีฉุกเฉิน การออมมีหลายวิธีเช่น การฝากเงินไว้ในธนาคาร การลงทุนในหลักทรัพย์ หรือการซื้อตราสารที่มีมูลค่าต่ำและรับผลตอบแทนต่อเนื่อง

สำหรับวิธีการเก็บออมที่ครัวเรือนเลือกใช้ พบว่า มีครัวเรือนเก็บเป็นเงินสด สูงสุดถึงร้อยละ 75.0 รองลงมาคือ ร้อยละ 54.5 เก็บเงินในบัญชีที่เปิดไว้เพื่อออมเงินโดยเฉพาะ ร้อยละ 14.4 ฝากเงินในสหกรณ์ และกลุ่มออมทรัพย์ต่าง ๆ ร้อยละ 12.1 ให้คนในครอบครัวเก็บแทน ร้อยละ 3.4 เก็บออมในรูปแบบอื่น ๆ (เช่น ซื้อที่ดิน อสังหาริมทรัพย์ สินทรัพย์เพื่อการเก็งกำไร) ร้อยละ 2.5 ลงทุนในผลิตภัณฑ์ทางการเงิน (เช่น พันธบัตร หุ้น กองทุนรวม) ร้อยละ 0.5 นำไปลงทุนในเงินดิจิทัล (เช่น Bitcoin, Ethereum และ Libra) และ เป็นที่น่าสังเกตว่ายังมีครัวเรือนที่ไม่ได้มีการออมอย่างจริงจังอีกร้อยละ 29.4 ซึ่งถือเป็นสัดส่วนที่มากพอสมควร (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565)

โดยเฉพาะจากพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ในกลุ่มคน Generation Z คือคนที่เกิดช่วงปี 2541 - 2555 (ลงทุนแมน, 2565) ที่มีพฤติกรรมการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยแบบ “ซื้อก่อน จ่ายทีหลัง” จากการสำรวจของสภาพัฒน์ ร่วมกับบริษัทศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (Research Centre for Social and Business Development Co., Ltd.) หรือ SAB ในประเด็นแนวโน้มพฤติกรรมการใช้จ่ายแบบ “ซื้อก่อน จ่ายทีหลัง หรือ Buy Now Pay Later (BNPL)” พบว่า 50% ของกลุ่ม Gen Z มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท เป็นกลุ่มที่ใช้บริการ BNPL มากที่สุด และส่วนใหญ่มักใช้จ่ายไปกับสินค้าจำพวกเสื้อผ้า รองเท้า และเครื่องประดับ สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กรุ่นใหม่ที่อาจก่อหนี้เกินตัว (ข่าวเศรษฐกิจ, 2567)

หนี้รวม	ณ เดือนมีนาคม 2563 (ล้านบาท)	ณ เดือนมิถุนายน 2566 (ล้านบาท)	การเติบโต ของอัตราหนี้
Baby Boomer	1,200,000	1,300,000	8%
Gen X	3,700,000	4,100,000	11%
Gen Y	4,000,000	5,800,000	45%
Gen Z	25,000	230,000	820%

ที่มา : บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (เครดิตบูโร)

ภาพที่ 1.1 หนี้รวมของแต่ละ Generation ในประเทศไทย

ข้อมูลข้างต้น สอดคล้องกับทีมมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ได้ทำการสำรวจพฤติกรรมการออมเงินและการใช้จ่ายของเด็กรุ่นใหม่ (Generation Z) จำนวน 802 ตัวอย่าง (ทั่วประเทศ) วันที่สำรวจ 6-15 ม.ค. 67 ซึ่งส่วนใหญ่กำลังศึกษาถึง 92.4% ส่วนอีก 5.8% ทั้งศึกษาและทำงาน และ 1.9% ทำงานแล้ว พบว่า 65% ไม่มีทั้งการออมและการลงทุน โดยหากเป็นเช่นนี้ต่อไป ย่อมจะส่งผลให้ไม่มีเงินเก็บเพื่อการเกษียณด้วยเช่นกัน

การออมเงินใน Generation Z มีลักษณะและวิถีชีวิตที่แตกต่างจาก Generation ก่อนหน้านี้อย่างมาก โดยเป็นกลุ่มที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็วในเทคโนโลยีและความเข้าใจในเรื่องการเงินและการออมเป็นที่น่าสนใจ โดยมี การใช้เทคโนโลยีในการออมและการจัดการเรื่องการเงินที่ง่ายและรวดเร็วมากขึ้นอย่างมาก เช่น ใช้แอปพลิเคชันที่ช่วยในการเก็บเงิน, ติดตามรายรับรายจ่าย, หรือการลงทุนในหลักทรัพย์ รวมไปถึงการเน้นความยืดหยุ่นและการเปลี่ยนแปลง ส่วนใหญ่ Generation Z มีแนวโน้มที่จะทำงานอิสระหรือมีอาชีพเสริมที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย ซึ่งอาจนำไปสู่พฤติกรรมการลงทุนที่มุ่งเน้นการออมในระยะสั้นเพื่อเป้าหมายในระยะสั้นมากขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุของกลุ่มคน Generation Z ว่ามีวิธีการจัดการทางการเงินอย่างไรในการออมเพื่อการเกษียณอายุ โดยการศึกษาคาดหวังผลการศึกษาว่าผลการสำรวจที่ได้มาจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนคนไทยทุกคน ที่ยังไม่คิดเริ่มวางแผนการเงินหลังเกษียณรวมถึงภาครัฐก็จะสามารถวางแผนนโยบายส่งเสริมการออมเงินและการเกษียณอายุให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเจ้าของธุรกิจที่มีกลุ่มลูกค้าเป็น Generation Z ก็สามารรถที่จะเข้าใจพฤติกรรมทางการเงินและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุ ของกลุ่มคนวัย Generation Z
2. เพื่อศึกษาเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินเพื่อการเกษียณอายุของคน Generation Z
3. เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนากลยุทธ์ส่งเสริมการออมเพื่อการเกษียณอายุ สำหรับกลุ่มเป้าหมาย
4. เพื่อศึกษาทัศนคติของ Generation Z ต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุ

1.3 ขอบเขตงานวิจัย

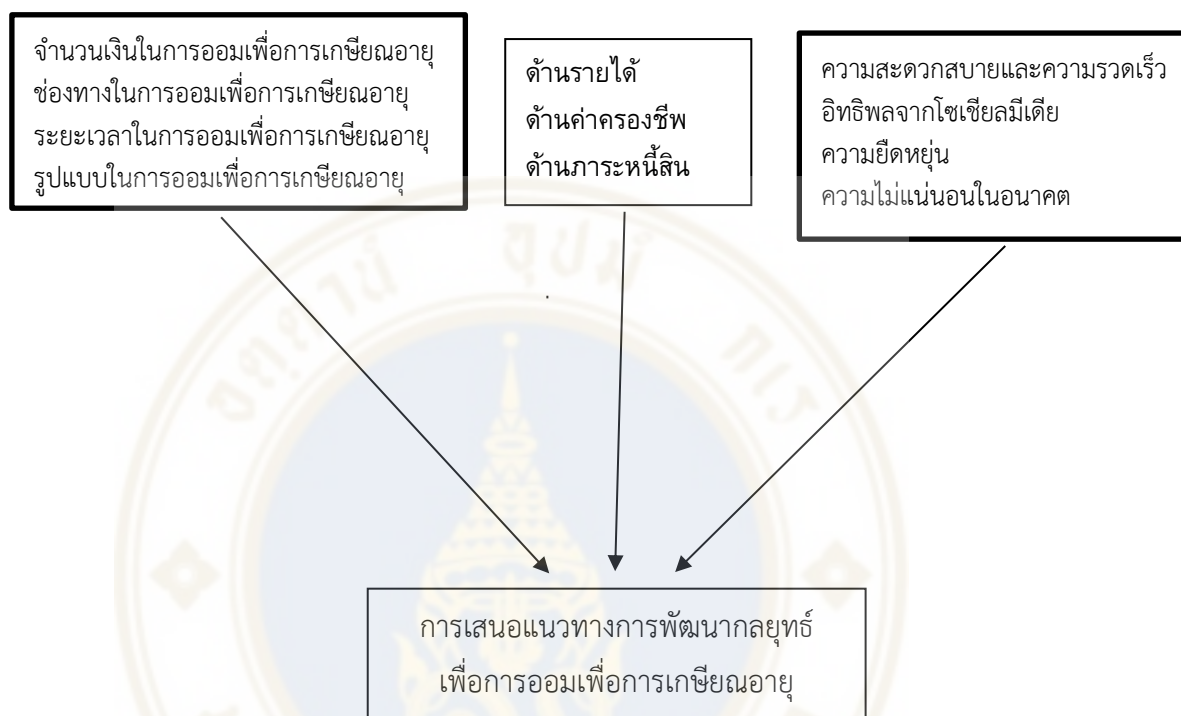
- 1.ขอบเขตด้านกลุ่มประชากร คนไทย Generation Z ที่มีช่วงอายุ 10-25 ปี โดยจะเลือกเก็บเฉพาะข้อมูลจากผู้ที่มีอายุ 18-25 ปี
- 2.ขอบเขตด้านเครื่องมือ ผู้วิจัยเลือกวิธีการหาข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)
- 3.ขอบเขตด้านระยะเวลา โดยมีระยะเวลารวบรวมข้อมูล 6 เดือน

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

พฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุ

อุปสรรคต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุ

เกณฑ์การตัดสินใจในการออมเพื่อการเกษียณอายุ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้ประกอบการและธุรกิจ: ตัวอย่างเช่นกลุ่มธนาคาร บริษัทประกันภัย หรือแม้กระทั่งธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการเข้าใจพฤติกรรมการใช้เงินและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เช่น การคาดการณ์ การเลือกซื้อสินค้าหรือบริการในอนาคต ซึ่งสามารถช่วยในการวางแผนการตลาดและกลยุทธ์การขายที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายนี้ได้
2. ภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้อง: ช่วยให้ภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถวางแผนนโยบายส่งเสริมการออมเงินและการเกษียณอายุให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. สังคม: ช่วยให้ประชาชนชาวไทยเข้าใจในเรื่องการเงินและการเกษียณอายุอย่างถูกต้อง และอาจทำให้หนี้เสียของครัวเรือนลดลงในระยะยาวอีกด้วย

4. บุคคล: การเข้าใจถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินเพื่อการเกษียณอายุ จะช่วยให้ Generation Z เตรียมความพร้อมในการเกษียณอายุในอนาคตได้มากยิ่งขึ้น โดยมีเงินออมที่เพียงพอและกลยุทธ์การเงินที่ดีเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตในวัยเกษียณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้มีการทบทวนวรรณกรรมแนวโน้มนสถานการณ์ ทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า คนที่เกิดในช่วง Generation Z ส่วนใหญ่เป็นวัยที่ยังอยู่ในระบบการศึกษา มีพฤติกรรมทางการเงิน โดยเฉพาะเรื่องการออมเงิน ทักษะทางการเงิน การตัดสินใจทางการเงิน ความรู้ทางการเงินและการวางแผนการเงินในระดับ ที่ค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับช่วงวัยอื่น ๆ โดยถึงแม้ว่าผลสำรวจทักษะทางการเงินของคนไทยโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2565 พบว่าคนไทยมีทักษะทางการเงินดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 71.4% ดีขึ้นกว่าปี 2563 ที่ 67.4% และสูงกว่าค่าเฉลี่ยของ OECD ที่ 60.5% แต่คนไทยกลับมีเงินเก็บออมลดลงเล็กน้อยจากปี 2563 โดยแบ่งเป็น 3 หัวข้อดังนี้

1. ความรู้ทางการเงิน

คนไทยมีความรู้ทางการเงินดีขึ้นต่อเนื่อง โดยภาพรวมคนไทยมีความเข้าใจเรื่องการเงิน คำนวณดอกเบี้ยสินเชื่อ และความเสี่ยงและผลตอบแทนมากที่สุด

2. พฤติกรรมทางการเงิน

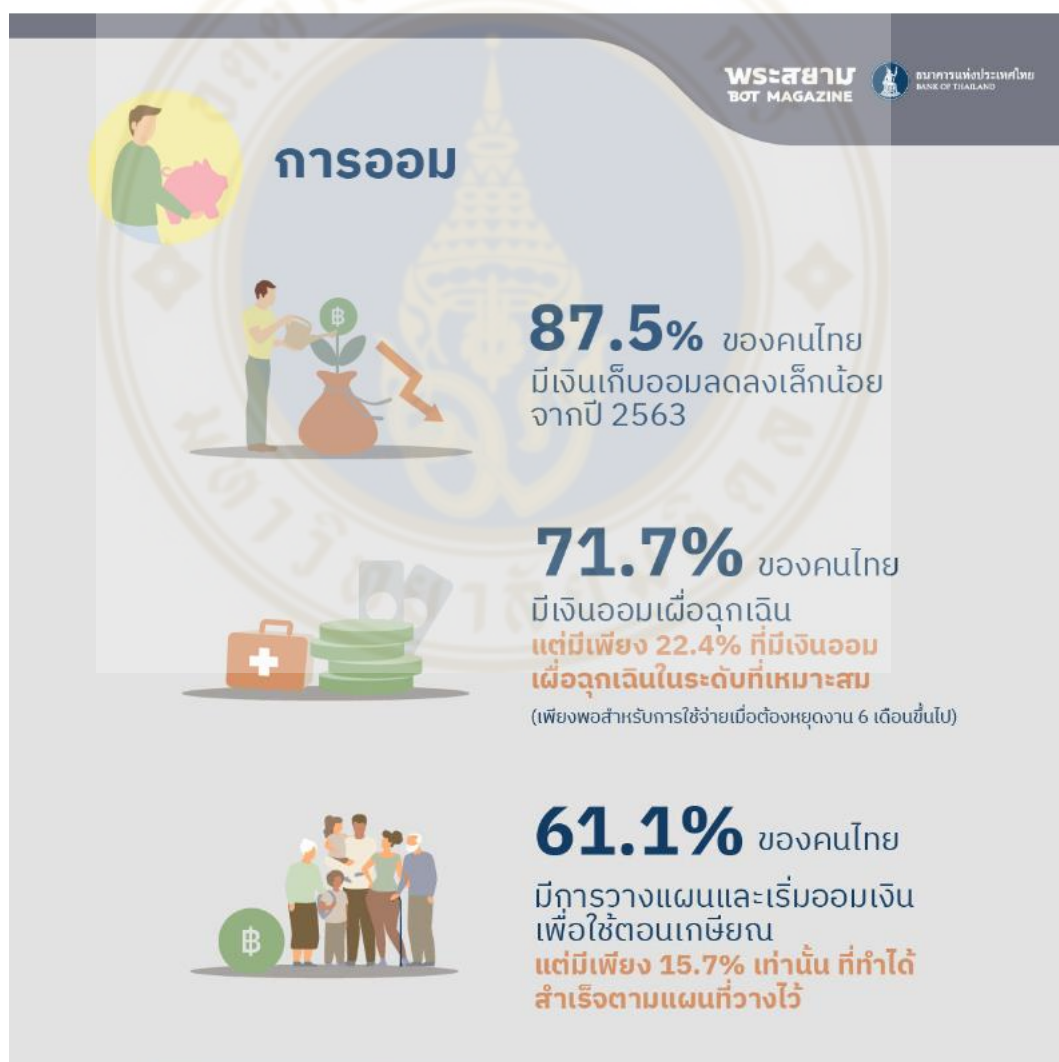
พฤติกรรมทางการเงินของคนไทยปรับตัวดีขึ้น โดยภาพรวมคนไทยมีพฤติกรรมที่ดีด้านการตัดสินใจทางการเงิน การคิดก่อนซื้อ และเลือกวิธีการออมได้อย่างเหมาะสม แต่ยังมีจุดอ่อนเรื่องการเปรียบเทียบข้อมูลผลิตภัณฑ์ทางการเงิน การวางแผนและการจัดสรรเงิน

3. ทักษะทางการเงิน

คนไทยมีทักษะทางการเงินแย่งเล็กน้อย โดยคนส่วนมากเห็นด้วยกับคำว่า “มีชีวิตอยู่เพื่อวันนี้ ไม่คิดวางแผนสำหรับอนาคต” และ “มีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บออม” สะท้อนให้เห็นว่า คนที่ไม่ได้วางแผนและเก็บออมเพื่ออนาคตมีจำนวน

เพิ่มขึ้น โดยส่วนหนึ่งอาจเกิดจากสถานการณ์โควิด 19 ที่มีผลกระทบต่อสถานะทางการเงินของคนไทย รวมถึงเรื่องสภาพเศรษฐกิจด้วยเช่นกัน

แม้ระดับทักษะทางการเงินของคนไทยดีขึ้นต่อเนื่อง แต่พฤติกรรมการออมของคนไทยพบว่าสัดส่วนของคนไทยที่มีการเก็บออมในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา อยู่ที่ร้อยละ 87.5 ลดลงจากการสำรวจครั้งก่อนที่ร้อยละ 90.2 โดยคนไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75.4) เก็บออมเป็นเงินสด ขณะที่สัดส่วนการเก็บออมผ่านการลงทุนซึ่งมีโอกาสได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่ามีสัดส่วนค่อนข้างต่ำ มีพฤติกรรมการออมเพื่อเกษียณสัดส่วนผู้ที่มีการวางแผนและเริ่มการออมเพื่อเกษียณแล้ว มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน จากปี 2563 ที่ร้อยละ 66.0 มาอยู่ที่ร้อยละ 61.1 โดยเฉพาะกลุ่ม Generation Z ที่พบว่าร้อยละ 53.5 ยังไม่ได้คิดหรือวางแผนการออมเพื่อเกษียณ

ภาพที่ 2.1 อัตราการออมของคนไทย ปี 2565

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

Generation Z เป็นช่วงวัยที่มีพัฒนาการด้านความรู้และพฤติกรรมทางการเงินที่สูงกว่าช่วงวัยอื่นจนขึ้นมามีอยู่ในระดับใกล้เคียงกับ Generation X และ Generation Y อย่างไรก็ดีตาม ในด้านทัศนคติทางการเงินกลับ พบแนวโน้มที่ลดลงและมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับช่วงวัยอื่น ซึ่งคนวัยนี้ส่วนใหญ่ยังไม่มีรายได้จากการทำงาน และขาดการวางแผนการใช้เงินที่ถูกต้องและเหมาะสม อีกทั้งยังขาดประสบการณ์ในการเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วเช่น สถานการณ์ทางเศรษฐกิจหลังช่วงโควิด ภาวะเงินเฟ้อ เป็นต้น นอกจากนี้ Generation Z ส่วนใหญ่ก็ยังมองว่าเรื่องการออมเพื่อการเกษียณอายุยังเป็นเรื่องไกลตัว อย่างไรก็ดีตามปัญหาดังที่กล่าวมาทั้งหมดควรได้รับการพัฒนาปลูกฝังและสร้างการรับรู้เรื่องการใช้เงินอย่างถูกต้องตั้งแต่ ยังเป็นนักศึกษาเพราะส่วนใหญ่ยังไม่มีภาระที่ต้องรับผิดชอบ หากเรียนรู้และเริ่มออมเพื่อการเกษียณอายุตั้งแต่ตอนนี้ เมื่อเข้าสู่วัยทำงานจะได้มีการวางแผนและการเตรียมความพร้อมด้านการเงินเพื่อให้เกิด พฤติกรรมการใช้เงินที่เหมาะสมและมีความมั่นคงด้านการเงินส่วนบุคคล

โดยธนาคารพาณิชย์เองก็มีผลิตภัณฑ์ทางการเงินเพื่อรองรับการออมเงินเพื่อการเกษียณอายุของกลุ่ม Generation Z ตัวอย่างเช่น ธนาคารกสิกรไทย ก็ได้แนะนำการลงทุนผ่าน “K Target Retirement RMF” ที่มีผู้เชี่ยวชาญคอยปรับพอร์ตการลงทุนที่เหมาะสมตามสภาวะตลาด พร้อมปรับลดความเสี่ยงของพอร์ตให้อัตโนมัติ เมื่อเข้าใกล้วันเกษียณอายุ รวมถึงกองทุนนี้ยังเป็นกองทุนลดหย่อนภาษีอีกด้วย ซึ่งความเสี่ยงของพอร์ตนี้อยู่ที่ระดับ 5 ผู้ลงทุนควรทำแบบประเมินความเสี่ยงที่ตนเองรับได้ก่อนเลือกลงทุน โดยเหตุผลที่ Generation Z ควรออมเงินผ่านการลงทุนในกองทุนนี้คือ ยิ่งลงทุนนานดอกเบี้ยก็ยิ่งทบต้นมากขึ้น อีกทั้งการลงทุนระยะยาวก็ยังช่วยลดโอกาสขาดทุนหากตลาดปรับตัวลงในระยะสั้น รวมถึงการกระจายความเสี่ยงจากการลงทุนในสินทรัพย์ทั่วโลกเพื่อสร้างผลตอบแทนที่สูงกว่า

2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา

สถานการณ์การออมเงินของ Generation Z เพื่อการเกษียณอายุในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ต้องตระหนักและใส่ใจมากยิ่งขึ้นทั้งจากภาครัฐ และจากกลุ่มคนใน Generation Z เอง จึงได้มีการศึกษาพฤติกรรมการออมเงินของ Generation Z เพราะเป็นกลุ่มประชากรที่มีจำนวนมาก และจะเป็นกำลังสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต เนื่องจาก Generation Z มีอัตราการออมที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย โดยอยู่ที่ประมาณ 10% ของรายได้ สาเหตุหลักที่ส่งผลให้มีการออมที่ต่ำมาจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น

ภาระหนี้สิน และรายได้ที่ไม่แน่นอน โดยยังมีอุปสรรคและความท้าทายในการออมเงินอยู่มาก เช่น การขาดความรู้และทักษะด้านการเงิน การไม่มีวินัยการออม มีเป้าหมายการเงินที่ไม่ชัดเจน และการต้องเผชิญกับปัญหาทางการเงินฉุกเฉิน (สมาคมสถิติแห่งประเทศไทย, 2564)

ความสำคัญของการออมเงินสำหรับ Generation Z

เพื่อความมั่นคงในอนาคต การมีเงินออมจะช่วยให้คุณในวัยนี้ ซึ่งบางคนก็เริ่มทำงาน และมีค่าใช้จ่ายที่ต้องรับผิดชอบ สามารถที่จะรับมือกับค่าใช้จ่ายที่ไม่คาดคิดได้อย่างดี ไม่ว่าจะเป็นค่ารักษาพยาบาล ค่าซ่อมแซม หรือค่าใช้จ่ายฉุกเฉินอื่นๆ รวมไปถึงเพื่อสร้างฐานการเงินที่มั่นคงและมีการเติบโตในระยะยาว โดยการเริ่มออมตั้งแต่ช่วงวัยนี้มีข้อดีอย่างมากในเรื่องของจำนวนปีที่ออมจะเยอะกว่าผู้ที่ออมตอนอายุมากขึ้นถึงแม้ว่าเงินต้นจะน้อยกว่าแต่ดอกเบี้ยทบต้นนี้เองจะทำให้เงินในอนาคตกลายเป็นเงินก้อนโตได้ อีกทั้งยังสร้างนิสัยการออมที่ดี ทำให้การออมเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน เช่น การตั้ง DCA (Dollar-Cost Averaging) เป็นกลยุทธ์การลงทุนที่ช่วยลดความเสี่ยงจากความผันผวนของตลาด โดยการลงทุนเป็นจำนวนเงินเท่าๆ กันในช่วงเวลาที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ ตัวอย่างเช่น การลงทุนเป็นประจำทุกเดือนหรือทุกไตรมาส การวางแผนการออมและการลงทุนอย่างรอบคอบตั้งแต่อายุยังน้อยจะช่วยให้ Generation Z มีฐานการเงินที่มั่นคงและมีความพร้อมสำหรับอนาคตที่ต้องการได้ดียิ่งขึ้น

เพื่อเป้าหมายในระยะยาว ไม่ว่าจะเป็นการซื้อบ้าน ซื้อรถ หรือการเดินทางรอบโลก การมีเงินออมจะช่วยให้คุณบรรลุเป้าหมายเหล่านั้นได้เร็วขึ้น การออมเงินเพื่อเป้าหมายระยะยาวเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับ Generation Z เพราะจะช่วยให้คุณบรรลุความฝันและเป้าหมายในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการซื้อบ้าน ซื้อรถ การศึกษาต่อ หรือการเริ่มต้นธุรกิจของตัวเอง โดยกำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุให้ชัดเจน เช่น อยากมีเงินซื้อบ้านที่บาทภายในกี่ปี การมีเป้าหมายที่ชัดเจนจะช่วยให้คุณมีแรงจูงใจในการออม จากนั้นจึงแบ่งเงินเป็นสัดส่วน แบ่งเงินออกเป็นส่วนๆ สำหรับค่าใช้จ่ายประจำวัน การออม และการลงทุน เริ่มต้นจากน้อยๆ เทียบเป็นเปอร์เซ็นต์ตามเงินเดือนหรือรายได้ที่เราได้รับ ไม่จำเป็นต้องออมเงินจำนวนมากในครั้งเดียว เริ่มต้นจากการออมเงินเล็กน้อยในแต่ละวันหรือแต่ละเดือน แล้วค่อยๆ เพิ่มจำนวนเงินที่ออมได้ หากยังคิดว่าไม่พอก็สามารถหาแหล่งรายได้เสริม ที่นอกเหนือจากงานประจำ ลองหางานทำพิเศษหรือสร้างรายได้จากทักษะที่ตัวเองมี เพื่อเพิ่มรายได้และนำมาออม หรือจะหาเครื่องมือมาช่วยให้ออมได้ง่ายขึ้น เช่น ใช้แอปพลิเคชันช่วยในการออม ปัจจุบันมีแอปพลิเคชันมากมายที่ช่วยในการจัดการเงินและการออม เช่น แอปที่ช่วยในการบันทึกค่าใช้จ่าย แอปที่ช่วยในการลงทุน ซึ่งหากจะลงทุนก็ควรเรียนรู้เกี่ยวกับการลงทุนก่อน โดยศึกษาเกี่ยวกับการลงทุนในหุ้น กองทุนรวม หรือสินทรัพย์อื่นๆ เพื่อสร้างผลตอบแทนจากเงินออม สิ่งเหล่านี้เองล้วนที่จะช่วยให้คุณ Generation Z สามารถออมเพื่อเป้าหมายในระยะยาวได้สำเร็จลุล่วง

เพื่อการเกษียณอายุ การเริ่มออมตั้งแต่ตอนอายุน้อยจะทำให้กลุ่มคนใน Generation Z มีเงินก้อนโตเมื่อถึงวัยเกษียณ ช่วยให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขและไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ตัวอย่างเช่นการลงทุนในแผนเกษียณ หากบริษัทที่ทำงานมีแผนการเกษียณ เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือการออมเพื่อการเกษียณ ใช้ประโยชน์จากแผนเหล่านี้ให้เต็มที่เพราะ จะช่วยให้มีอิสระในการตัดสินใจมากขึ้น ไม่ต้องกังวลเรื่องหนี้สิน และสามารถเลือกเส้นทางชีวิตที่ต้องการได้ รวมไปถึงสามารถรับมือกับความไม่แน่นอน การมีเงินออมจะช่วยให้ Generation Z สามารถรับมือกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดได้ เช่น การเจ็บป่วย การว่างงาน หรือภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ หรือเหตุการณ์อื่นๆ เทียบกับคนที่ไม่มี การเตรียมตัวเพื่อการเกษียณอายุ ซึ่งถือว่ามีความเสี่ยงอย่างมาก เพราะจะเป็นการปิดกั้นโอกาสมากมาย เช่น โอกาสในการรักษาพยาบาลที่ดีกว่า โอกาสในการใช้บางตัวที่สวัสดิการของรัฐไม่ครอบคลุม อีกทั้งยังต้องคอยพึ่งพาลูกหลานในค่าใช้จ่ายอื่นๆ อีกด้วย

แนวโน้มการออมเงินของ Generation Z ส่วนใหญ่มักจะออมเงินเพื่อเป้าหมายระยะสั้น โดย Gen Z มักจะตั้งเป้าหมายการออมที่ชัดเจน เช่น การซื้อโทรศัพท์รุ่นใหม่ การเดินทาง หรือการลงทุนในธุรกิจส่วนตัว

รวมถึงสนใจการลงทุน ที่นอกจากการออมเงินในบัญชีธนาคาร Generation Z โดยแบ่งเป็นรูปแบบต่างๆ เช่น หุ้น กองทุนรวม หรือสินทรัพย์ดิจิทัล เพื่อสร้างผลตอบแทนที่สูงขึ้น ซึ่งจะใช้แอปพลิเคชันในการบริหารจัดการเงิน Generation Z นิยมใช้แอปพลิเคชันในการบันทึกค่าใช้จ่าย วางแผนการเงิน และลงทุน ทำให้การบริหารจัดการเงินเป็นเรื่องที่ง่ายและสะดวกมากขึ้น อีกทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้เสริมนอกจากงานประจำ Generation Z ยังมองหาโอกาสในการสร้างรายได้เสริม เช่น การขายสินค้าออนไลน์ การเป็นอินฟลูเอนเซอร์ หรือการทำคอนเทนต์

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการออม

ในยุคปัจจุบัน การออมเงินมีความสำคัญมากขึ้น เพราะค่าครองชีพที่สูงขึ้น ภาระหนี้สินที่เพิ่มขึ้น และความเสี่ยงทางการเงินที่หลากหลาย แนวคิดเกี่ยวกับการออมเงินในปัจจุบัน มุ่งเน้นไปที่ การออมเงินตั้งแต่อายุน้อยควบคู่ไปกับการตั้งเป้าหมายการออมและการกระจายความเสี่ยงที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยมีแนวโน้ม

การออมหมายถึง รายได้เมื่อหักรายจ่ายแล้วจะมีส่วนซึ่งเหลืออยู่ ส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่ซึ่งไม่ได้ถูกใช้สอย ออกไปนี้เรียกว่า เงินออม คือการสะสมเงินได้ ไว้ใช้ในยามที่เราต้องการ หรือเวลาฉุกเฉิน ซึ่งโดยส่วนใหญ่ เราจะใช้ศัพท์ ว่า การออมกับการฝากเงินในธนาคาร

ผ่านบัญชีออมทรัพย์ หรือบัญชีเงินฝากประจำของธนาคาร เนื่องจากความปลอดภัย ที่สูงและความ สะดวกสบายในการฝากและถอนเงิน (พัชรีย์ ชยากร โสภิต, 2563)

2.2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการออมเพื่อการเกษียณอายุ

สถานการณ์การออมเงินของ Generation Z ในปัจจุบัน ให้ความสำคัญกับการออมเงินเพื่อการเกษียณอายุมากขึ้น โดยแม้จะมีอุปสรรคและความท้าทายหลายประการแต่ Generation Z หลายคนก็ตระหนักและให้ความสำคัญของการออมเงิน โดยเฉพาะเรื่องการออมเพื่อการเกษียณอายุ ซึ่งมีสาเหตุมาจากผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ เหตุการณ์ต่างๆ เช่น วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นทั่วโลก หรือแม้กระทั่งสงคราม สงครามการค้าต่างๆ และเงินเฟ้อเองก็ทำให้ Generation Z ได้เห็นถึงความสำคัญของการออมเงินในการรับมือกับความไม่แน่นอนของชีวิต ซึ่ง Generation Z เติบโตมาในยุคที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน ทำให้หลายคนมีความกังวลเกี่ยวกับอนาคตและ ต้องการสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับตัวเอง แต่มีข้อได้เปรียบคือ ในปัจจุบันมีข้อมูลข่าวสารที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ด้วยเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้น ทำให้ Generation Z สามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการเงิน การลงทุน และการวางแผนเกษียณอายุได้ง่ายขึ้นผ่านช่องทางออนไลน์ต่างๆ หรือแม้กระทั่งอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ก็มีส่วนสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการเงินส่วนบุคคล และมีอินฟลูเอนเซอร์หลายคนพูดถึงเรื่องการออมและการลงทุน Generation Z จึงการให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตโดยไม่เพียงแต่ต้องการมีเงินเก็บเพื่อการเกษียณอายุ แต่ยังต้องการใช้ชีวิตให้มีความสุขในปัจจุบันด้วย การวางแผนการเงินที่จะช่วยให้พวกเขาสามารถทำทั้งสองอย่างได้ ด้วยแนวคิดต่างๆ เหล่านี้เองทำให้ Generation Z มีวิธีการการวางแผนการเงินส่วนบุคคล โดย Generation Z จำเป็นต้อง กำหนดเป้าหมายการเงิน และจัดทำแผนการออมเงินที่เหมาะสม รวมไปถึงการเริ่มต้นออมเงินตั้งแต่อายุน้อยเพื่อที่จะช่วยให้ Generation Z บรรลุเป้าหมายการเงินได้เร็วขึ้น และมีการศึกษาการลงทุนเพื่อต่อยอดเงินต้นเหล่านั้นให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นการมีวินัยการออม Generation Z มีวินัยการออม ฝึกฝนนิสัยการออมเงินอย่างสม่ำเสมอ และมีการปรับตัวต่อความเสี่ยง รวมถึงการกระจายความเสี่ยงจากการลงทุน และหมั่นศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการเงิน การลงทุน และการวางแผนการเกษียณอายุอยู่เสมอ

2.2.1.2. แนวคิดเกี่ยวกับส่วนผสมทางการตลาดเพื่อการพัฒนากลยุทธ์

นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีส่วนผสมทางการตลาดเพื่อกระตุ้น Generation Z ออมเงินเพื่อเกษียณอีกด้วย ซึ่งก็คือ Marketing Mix เปรียบเสมือนหัวใจหลักของการทำการตลาด โดยประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4P ได้แก่ Product, Price, Place และ Promotion ซึ่งเมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการส่งเสริมให้ Generation Z หันมาสนใจการออมเงินเพื่อเกษียณอายุ ก็จะได้กลยุทธ์ที่น่าสนใจดังนี้

1. Product (ผลิตภัณฑ์)

การสร้างผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เข้าใจง่าย มีค่าธรรมเนียมไม่สูง และมีขั้นตอนการสมัครที่สะดวก เช่น บัญชีออมเงินอัตโนมัติ, กองทุนรวมสำหรับผู้เริ่มต้น หรือแอปพลิเคชันที่ช่วยในการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุจะช่วยให้ Generation Z หันมาสนใจในการใช้ผลิตภัณฑ์ทางการเงินมากยิ่งขึ้น โดยผลิตภัณฑ์ต้องสอดคล้องกับไลฟ์สไตล์ เพราะหากออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ตอบสนองความต้องการของ Generation Z ได้ ก็มีแนวโน้มที่จะเจาะตลาดกลุ่มนี้ได้ในระยะยาว เช่น บัตรเครดิตที่สะสมแต้มเพื่อแลกของรางวัลที่น่าสนใจ, หรือโปรแกรมลงทุนที่สามารถติดตามผลได้ผ่านแอปพลิเคชันบนมือถือ มีข่าวสารหรือบทสรุปให้อ่าน เข้าใจง่ายและคอยอัปเดตอยู่เสมอ มีความยืดหยุ่นในการใช้งาน เช่น อนุญาตให้ผู้ใช้สามารถปรับเปลี่ยนแผนการออมได้ตามความต้องการและสถานการณ์ สามารถซื้อเริ่มต้นที่มูลค่าไม่สูงมาก หรือฟรีค่าธรรมเนียมการซื้อ ขาย ก็จะช่วยสนับสนุนตัวผลิตภัณฑ์ทางการเงินมากยิ่งขึ้น

2. Price (ราคา)

ค่าธรรมเนียมที่ต่ำ ตั้งค่าธรรมเนียมที่ต่ำหรือไม่มีค่าธรรมเนียมสำหรับผลิตภัณฑ์บางประเภท เพื่อดึงดูดให้ Generation Z เข้ามาใช้บริการ ควบคู่ไปกับโปรโมชั่นที่น่าสนใจ ผ่านการจัดโปรโมชั่นพิเศษ เช่น การให้รางวัลสำหรับผู้ที่เปิดบัญชีใหม่ หรือการลดค่าธรรมเนียมสำหรับผู้ออมเงินถึงเป้าหมายเพื่อสร้างความคุ้มค่าให้แก่ลูกค้า โดยเป็นการสื่อสารให้เห็นถึงประโยชน์ที่ผู้บริโภคจะได้รับจากการออม เช่น ผลตอบแทนที่สูงขึ้น หรือความมั่นคงในอนาคต โดยเมื่อผู้ารู้สึกว่าราคามีความคุ้มค่า ก็มีแนวโน้มที่จะซื้อผลิตภัณฑ์ทางการเงินหรือใช้บริการมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในยุคที่โซเชียลมีเดียมีความรวดเร็วและมีการเข้าถึงที่เยอะ หากผู้ให้บริการผลิตภัณฑ์ทางการเงินเข้าใจ สามารถจัดโปรโมชั่นที่ดึงดูดใจ Generation Z ได้มากกว่าก็ย่อมที่จะมีความได้เปรียบมากกว่า

3. Place (ช่องทางการจัดจำหน่าย)

ช่องทางออนไลน์ การเน้นการขายผ่านช่องทางออนไลน์ซึ่งจะทำให้การเข้าถึงผลิตภัณฑ์การออมเป็นเรื่องง่าย เช่น เว็บไซต์, แอปพลิเคชัน, และโซเชียลมีเดีย จะมีประสิทธิภาพมากกว่าโดยจะทำให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างตรงจุด เพราะลูกค้าไม่จำเป็นต้องเดินทางมาเพื่อซื้อผลิตภัณฑ์ทางการเงิน หากแต่สามารถทำทุกอย่างผ่านทางออนไลน์ ซึ่งเป็นความสะดวกที่ผู้ให้บริการทุกเจ้าควรมี นอกเหนือจากนี้การมีพันธมิตรทางธุรกิจเองก็เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น โดยร่วมมือกับพันธมิตรทางธุรกิจจะเป็นช่องทางหนึ่งที่จะขยายฐานลูกค้า Generation Z ได้ตรงจุด เช่น

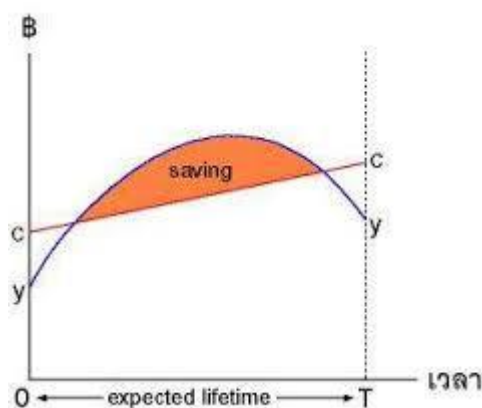
สถาบันการศึกษา, สตาร์ทอัพ หรือบริษัทเทคโนโลยี เพราะพันธมิตรเหล่านี้มักจะมีข้อมูลซึ่งเป็นกลุ่ม Generation Z โดยเฉพาะทำให้สามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่างๆในอนาคตได้อีกมากมาย และการมีสาขาที่ทันสมัยเองก็จำเป็น ถึงแม้ว่าผู้ใช้งานจะทำธุรกรรมผ่านออนไลน์ได้แทบทั้งหมด แต่ก็ต้องยอมรับว่าบางรายการที่ต้องการคำแนะนำหรือติดปัญหาการใช้งานใดๆ Generation Z เองก็อยากที่จะสื่อสารกับคนมากกว่า ไม่ต้องคอยหาทางออกเอง ซึ่งการออกแบบสาขาให้มีความทันสมัย สะดวกสบาย และตอบโจทย์ไลฟ์สไตล์ของ Generation Z จะช่วยเพิ่มประสบการณ์แก่ผู้ใช้งานได้อย่างดี และจะทำให้เกิดความภักดีแก่ผู้ให้บริการเพิ่มมากขึ้นนั่นเอง

4. Promotion (การส่งเสริมการตลาด)

การตลาดดิจิทัล โดยใช้โซเชียลมีเดีย, อินฟลูเอนเซอร์, และคอนเทนต์วิดีโอ เพื่อสื่อสารกับ Generation Z อย่างตรงจุด โดยเลือกใช้คนที่ Generation Z รู้จักเป็นอย่างดีมาเป็นอินฟลูเอนเซอร์ เพื่อให้ความรู้ควบคู่ไปกับการรับรู้ของผลิตภัณฑ์ทางการเงิน เพื่อทำการสร้างแบรนด์ให้มีความน่าเชื่อถือ น่าสนใจ และสอดคล้องกับไลฟ์สไตล์ของ Generation Z พร้อมไปกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายต่างๆ เช่น การสัมมนา, การแข่งขัน, หรือการให้คำปรึกษาฟรี โพรโมชันพิเศษเฉพาะในงานสัมมนาเพื่อสร้างความสนใจและกระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจ รวมไปถึงการสร้างชุมชน กลุ่มชุมชนออนไลน์สำหรับผู้สนใจเรื่องการออม หรือการออมเพื่อการเกษียณอายุเพื่อให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เช่นกลุ่ม Open Chat หรือ Broadcast channel ต่างๆ เพื่อคอยแลกเปลี่ยนข่าวสาร อัปเดตข้อมูลก่อนใคร หรือแม้กระทั่งแนะนำผลิตภัณฑ์ทางการเงินจากผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมกับการลงทุนในปัจจุบัน สิ่งเหล่านี้เองจะช่วยให้ กลุ่ม Generation Z หันมาสนใจในผลิตภัณฑ์ทางการเงินมากยิ่งขึ้น

2.2.2 ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต (Life-Cycle Theory of Consumption)

ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต พัฒนาโดย Franco Modigliani, Albert Ando และ Richard Brumberg ในปี 1963 อธิบายถึงพฤติกรรมบริโภคของบุคคลตลอดช่วงชีวิต เชื่อว่าปริมาณการบริโภคขึ้นอยู่กับคาดการณ์รายได้ ตลอดช่วงอายุขัย ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ดังภาพประกอบที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต (Life-Cycle Theory of Consumption)

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (2557)

โดยจะพบว่าในช่วงต้นของชีวิต บุคคลจะมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการบริโภค ดังนั้นบุคคลจึงต้องประพัตินเป็นผู้ก่อหนี้ เพื่อมาใช้ในการบริโภค ต่อมาในช่วงกลางของชีวิตจึงเริ่มมีรายได้เหลือจ่ายจนสามารถชดใช้หนี้เดิมได้ และเก็บเงินสะสมไว้สำหรับช่วงปลายของชีวิต ต่อมาเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุก็นะกลับมามีรายได้ลดลงอีกครั้ง ส่วนปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของแต่ละบุคคลก็จะสูงขึ้นเป็นลำดับตามอายุขัย ถ้าหากพิจารณาในแง่ของการตัดสินใจเพื่อการบริโภคของครัวเรือนแล้ว ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ปริมาณ การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาหนึ่งจะขึ้นอยู่กับมูลค่าปัจจุบันในงวดเวลานั้นของกระแสรายได้ตลอดช่วงชีวิต ซึ่งจะนำมาใช้ในงานวิจัยนี้ และจะสะท้อนให้เห็นถึงระดับรายได้คาดคะเนตลอดช่วงอายุขัยทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตของครัวเรือน เพื่อเป็นการทำความเข้าใจในเหตุผลของการออมใน Generation Z

2.2.3 ทฤษฎีมูลค่าของเงินตามเวลา (Time Value of Money)

ทฤษฎีมูลค่าของเงินตามเวลา มีการพัฒนาและปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมี Irving Fisher ซึ่งเป็นหนึ่งในนักเศรษฐศาสตร์ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีมูลค่าของเงินตามเวลา ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 โดยกล่าวถึงความสำคัญของทฤษฎีมูลค่าของเงินตามเวลาไว้ดังนี้

1. การมีดอกเบี้ย (Interest)

มูลค่าของเงินตามเวลาขึ้นอยู่กับดอกเบี้ย ซึ่งเป็นค่าตอบแทนที่ได้รับจากการนำเงินไปลงทุนหรือการยืมเงิน ดอกเบี้ยเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่ทำให้เงินในปัจจุบันมีค่ามากกว่าเงิน

ในอนาคต เนื่องจากเงินในปัจจุบันสามารถนำไปลงทุนและได้รับผลตอบแทนจากดอกเบี้ย โดยโอกาสในการลงทุนหมายถึง เงินที่เรามีอยู่ในปัจจุบัน สามารถนำไปลงทุนเพื่อสร้างผลตอบแทนได้ ทำให้เงินก้อนนั้นเติบโตขึ้นในอนาคต ดังนั้น เงิน 1 บาทในปัจจุบันจึงมีศักยภาพในการสร้างมูลค่ามากกว่าเงิน 1 บาทในอนาคตที่ยังไม่ได้นำไปลงทุน

2. ความชอบในการบริโภคในปัจจุบัน (Time Preference)

ผู้คนมักจะมี ความชอบในการบริโภคในปัจจุบันมากกว่าการบริโภคในอนาคต ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เงินในปัจจุบันมีค่ามากกว่าเงินในอนาคต การที่คนต้องการใช้เงินในปัจจุบันมากกว่าการออมไว้ใช้ในอนาคคนั้นสะท้อนถึงความชอบในการบริโภคในปัจจุบัน เนื่องจากอนาคตมีความไม่แน่นอนสูง การมีเงินอยู่ในปัจจุบันทำให้เรามีความมั่นคงและสามารถรับมือกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดได้ดีกว่า

3. อัตราดอกเบี้ยและการตัดสินใจลงทุน (Interest Rate and Investment Decisions)

อัตราดอกเบี้ยมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจลงทุน เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูง การลงทุนในสินทรัพย์ทางการเงินจะได้รับผลตอบแทนมากขึ้น ทำให้การลงทุนในปัจจุบันเป็นสิ่งที่น่าสนใจมากขึ้น

4. มูลค่าปัจจุบันและมูลค่าอนาคต (Present Value and Future Value)

Fisher ได้อธิบายถึงแนวคิดของมูลค่าปัจจุบัน (Present Value) และมูลค่าอนาคต (Future Value) ว่ามีความสัมพันธ์กัน โดยมูลค่าปัจจุบันของเงินเป็นค่าที่คำนวณจากการนำเงินในอนาคตมาหักดอกเบี้ยตามอัตราดอกเบี้ยที่กำหนด ในทางตรงกันข้าม มูลค่าอนาคตเป็นค่าของเงินในปัจจุบันที่สามารถออกเงยได้ตามอัตราดอกเบี้ยที่กำหนด รวมไปถึงอัตราเงินเฟ้อทำให้กำลังซื้อของเงินลดลงเรื่อย ๆ หมายความว่า เงินจำนวนหนึ่งในปัจจุบัน สามารถซื้อสินค้าและบริการได้มากกว่าเงินจำนวนเดียวกันในอนาคต

5. สมการดอกเบี้ย (Interest Equation)

Fisher พัฒนาสมการทางคณิตศาสตร์เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าของเงินในปัจจุบันและอนาคต โดยใช้หลักการของดอกเบี้ยทบต้น (Compound Interest) ซึ่งสมการนี้เป็นพื้นฐานในการคำนวณมูลค่าของเงินตามเวลาในปัจจุบัน

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้างานวิจัยในอดีตพบว่า ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุนั้น ให้ความเห็นและผลการวิจัยที่หลากหลาย โดยมีผลการศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการออม

การตัดสินใจออม มีปัจจัยมาจากรายได้เป็นหลัก และมีปัจจัยรองลงมาคือ ขนาดครอบครัว อายุ ภูมิภาค อาชีพ ซึ่งจะมีปัจจัยที่ทำให้เกิดการออมมาจาก เศรษฐกิจ (การบริโภค, ภาษี, อัตราเงินเฟ้อ) และปัจจัยทางสังคม (ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุพัตรา สมวงศ์ และบังอร สวัสดิ์สุข (2559) พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อการออมเงินเพื่อวัยเกษียณ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของชานียะส์ ช่างวัฒนกุล (2559) ที่กล่าวว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออม ได้แก่ ภาระหนี้สิน ส่วนรายได้ รายจ่าย ระยะเวลาในการได้รับผลตอบแทน

นอกจากนี้ระดับการศึกษาเองก็มีส่วนในการออม โดย พบว่าการศึกษาส่งผลบวกต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของพนักงาน Generation Z ในประเทศไทย Yang, Z. (2563) พบว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีแนวโน้มที่จะออมเงินเพื่อการเกษียณอายุมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทมีแนวโน้มที่จะออมเงินเพื่อการเกษียณอายุมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งยังรวมไปถึงความรู้ทางการเงินที่มีผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการตระหนักรู้ถึงความต้องการทางการเงิน หลังเกษียณอายุ โดยการเปรียบเทียบทางเลือกในการซื้อผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ระยะเวลาลงทุน วางแผน และ จัดสรรเงินเพื่อการเกษียณ (Yeh, 2020) ซึ่งผู้ที่มีความรู้ทางการเงินที่สูงมักจะเพิ่มโอกาสในการเก็บออมและการตัดสินใจลงทุนที่ดีขึ้น เช่นการรู้วิธีการคำนวณอัตราดอกเบี้ย ซึ่งถือว่าควรเป็นวิชาหลักในโรงเรียน และอย่างน้อยนักเรียนควรได้รับการสนับสนุนให้เรียนรู้ (Praewpailin, 2021)

รวมถึงคุณภาพชีวิตหลังเกษียณ ทั้งในด้านสุขภาพกาย และ ความมั่นคงในชีวิต (อภิสิทธิ์ ตระการไพโรจน์, 2563) โดยกลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์ ส่วนใหญ่ยังมี มุมมองในการเลือกออมในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำ เช่น เงินฝาก และถ้ารายได้สูงขึ้นการออมก็จะสูงขึ้นตามไปด้วย อีกทั้งยังต้องการพึ่งพาตัวเองจากเงินออมได้ในช่วง หลังเกษียณ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาครอบครัว นอกจากพฤติกรรมในการออมแล้ว จุดประสงค์ เป้าหมาย หรือ แรงบันดาลใจ ในการ ออมก็ยังเป็นสิ่งที่เป็ปัจจัยส่งผลในการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงาน โดย งานวิจัย ของ ชารวี

บุตรบำรุง (2555) ได้กล่าวว่า การออมของคนวัยทำงานส่วนใหญ่อายุ 30 – 40 ปี ซึ่งจะมี การออม เพื่อความมั่นคงในวัยสูงอายุ และ เก็บไว้ยามเจ็บป่วยหรือยามชรา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนง นาฏ ศุภกิจฉา (2558) ได้กล่าวว่า ส่วนใหญ่วัตถุประสงค์หลักในการออมเพื่อเป็น หลักประกัน และความมั่นคงของชีวิตในอนาคต มีการออมเงินเป็นวงเงินที่แน่นอน ออมในรูปแบบ ฝากเงินกับ สถาบันการเงินเป็นหลัก

โดยเฉพาะใน Gen Z ก็ได้มีการนำเทคโนโลยีทางการเงินมาใช้ในการออม จากงานวิจัย พบว่าเทคโนโลยีทางการเงินที่ใช้งานง่าย สะดวก เช่น แอปพลิเคชันการออมเงิน ทำให้มีความ สะดวกในการออมส่งผลบวกต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของคนไทยรุ่นใหม่ เนื่องจากขั้นตอน การออมที่ง่าย และค่าธรรมเนียมที่ต่ำ มีแนวโน้มที่จะออมเงินเพื่อการเกษียณอายุมากกว่าผู้ที่ไม่ได้ใช้ เทคโนโลยีทางการเงิน (Wongwan & Chansombat , 2565) ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนเ ชชา เอี่ยมคุ้ม (2561) กล่าวว่าปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่าย ใน อนาคต ซึ่ง สื่อและเทคโนโลยีมีการพัฒนาก้าวหน้า อย่างรวดเร็ว ประชาชนสามารถเข้าถึงมาก ขึ้น ผ่านทางแอปพลิเคชันบน มือถือ เช่นเดียวกันกับ ลลิตทิพย์ หาคำ (2561) ที่กล่าวว่าสื่อและ เทคโนโลยีมีการพัฒนาก้าวหน้า อย่างรวดเร็ว ประชาชนสามารถเข้าถึงมากขึ้น การฝาก ถอน โอน และการชำระเงิน ผ่านทางมือถือ เป็นแรงจูงใจให้เกิดการออมและทำให้นักคนมีความสนใจในการ ออมมากยิ่งขึ้น

ซึ่งแรงจูงใจในการออมเกิดจาก สภาพแวดล้อมในการออม และทัศนคติการออมที่มีผล ต่อพฤติกรรมการออม จากงานวิจัยพบว่าการออมเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็น และเป็นคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ (สุภารัตน์ พิมลรัตนกานต์, 2560) โดยสอดคล้องกับ สนทยา เขมวิรัตน์ (2556) ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการการเงินส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ การ จัดการการเงินส่วนบุคคล โดยปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว ส่วนปัจจัย ที่มีส่วนร่วมในการจัดการการเงินส่วนบุคคล คือ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางสังคม

การที่จะมีเงินออมก็ต้องควบคู่กับการที่มีพฤติกรรมการใช้จ่ายที่เหมาะสมและไม่เกิน ตัว จากงานวิจัยของ อนเชา เอี่ยมคุ้ม (2561) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่าย ในอนาคตของ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เมื่อ ได้รับผลตอบแทนจากการทำงาน หรือ รายได้จากการทำงานมักจะนำเงินไปใช้จ่ายสำหรับอุปโภคบริโภค และชำระภาระหนี้สินจน หมด และมีพฤติกรรมการใช้ก่อนจ่ายทีหลัง ทำให้ใช้จ่าย เกินตัว จึงตกอยู่ในกับดักหนี้สิน ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนันธร มหาพรประจักษ์ (2562) พบว่า เมื่อ พิจารณาสัดส่วนการออมต่อ รายได้ของครัวเรือนไทยนั้นไม่ได้เพิ่มขึ้นตาม ซึ่งอาจมีสาเหตุจากหลายปัจจัย เช่น ปัญหาค่าครองชีพ หรืออาชีพที่ยังไม่มั่นคงพอที่จะวางแผนทางการเงิน และภาระหนี้สินครัวเรือนไทยที่อยู่ใน ระดับสูง

โดย Gen Z ก็มีแนวโน้มที่จะออมผ่านการลงทุนมากขึ้น เนื่องจากมีอายุที่ยังน้อยและมีเครื่องมือมาสนับสนุนให้เข้าถึงการลงทุนมากขึ้น และปัจจัยหนึ่งที่ต้องคำนึงเมื่อทำการออมก็คือ การยอมรับความเสี่ยง แนวคิดตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2558) ได้กล่าวไว้ในหัวข้อ “วางแผนการลงทุน” ว่า ความเสี่ยง คือ การไม่แน่นอน และความเสี่ยงอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา สามารถแบ่งประเภทของความเสี่ยงได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) ความเสี่ยงทั้งระบบ (Systematic Risk) เป็นความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบในวงกว้าง และเป็นความเสี่ยงที่ไม่สามารถกำจัดให้หมดไปได้แม้ว่าจะกระจายการลงทุนอย่างดีแล้วก็ตาม 2) ความเสี่ยงเฉพาะตัว (Unsystematic Risk) เป็นความเสี่ยงเฉพาะของหลักทรัพย์หรือสินทรัพย์ที่เราลงทุนไว้เท่านั้น ไม่ได้เกิดขึ้นกับหลักทรัพย์อื่น ๆ

แน่นอนว่าหากลงทุนก็ย่อมจะคาดหวังเรื่องผลตอบแทน ปัจจัยด้านผลตอบแทนนั้นในงานวิจัยของ มรกต ฉายทองคำ (2558) พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออม โดยปัจจัยที่สอดคล้องและตรงกันคือปัจจัยด้านผลตอบแทนที่สามารถพยากรณ์การตัดสินใจออมเงินได้ รวมไปถึงงานวิจัยของ อนงค์นุช เทียนทอง และกัญญารัตน์ วงศ์ชมพู (2554) กล่าวว่าดอกเบี้ยและความมั่นคงของสถาบันการเงินเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออม พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัจจัยผลตอบแทนจากการลงทุนซึ่งหมายถึงส่วนต่างของราคา และ กำไร

ดังนั้น การวิจัยที่จะศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลดังกล่าวไปเป็นแนวทางในการทำวิจัย ในบทต่อไปและอ้างอิงเพื่อสรุปผลออกมาว่าคนวัย Generation Z นั้น มีปัจจัยที่ส่งผลในการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุอย่างไร ปัจจัยเบื้องต้นเช่น ปัจจัยด้านการตัดสินใจออม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการยอมรับความเสี่ยง และทัศนคติในการออมจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอย่างไร โดยข้อมูลส่วนนี้จะนำมาสรุปผลทางโดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อนำมาเป็นประโยชน์แก่ประชาชนที่ให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับการออมเพื่อการเกษียณอายุต่อไป และดึงดูดกลุ่มคนที่ยังไม่ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ เข้ามาให้ความสำคัญกับการออมมากขึ้นเพื่อทำให้เป็นพฤติกรรมปกติในสังคม

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุของกลุ่มคนวัย Generation Z เพื่อศึกษาหาปัจจัยที่ตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุ โดยมีขั้นตอนที่ใช้สำหรับระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

3.1 ระเบียบวิจัย

ผู้วิจัยต้องการศึกษางานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเงินเพื่อการเกษียณอายุของ Generation Z เพื่อเจาะลึกถึงกลุ่มตัวอย่างใน Gen Z เนื่องจากเป็นประเด็นที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และงานวิจัยในอดีตยังไม่มีผู้วิจัยในประเด็นนี้ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary data) ผ่านการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Content Analysis) เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุของกลุ่มคน Generation Z จากนั้นจะทำการสรุปผลการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่เป็นเป้าหมายในงานวิจัยนี้คือกลุ่มคนวัย Generation Z ซึ่งจะเลือกเก็บเฉพาะข้อมูลจากผู้ที่อายุ 18-25 ปีเท่านั้น เหตุผลที่เลือกช่วงอายุ 18-25 ปี ประชากรกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่เริ่มเข้าสู่วัยทำงานหรือเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของการออม อีกทั้งเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจในอนาคต และการศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมของกลุ่มนี้จะช่วยให้เข้าใจแนวโน้มการออมของคนรุ่นใหม่ได้ดียิ่งขึ้นและสามารถเก็บข้อมูลได้โดยที่ไม่ต้องขอคำยินยอมจากผู้ปกครอง

3.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างจะประกอบไปด้วยบุคคลที่มีอาชีพแตกต่างกันไป อาทิเช่น นักเรียน นักศึกษา ผู้เริ่มต้นทำงาน และผู้ที่ทำงานแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) รวมทั้งสิ้น 30 คน ซึ่งวิธีการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้คือ การสอบถามบุคคลที่เป็นเพื่อน คนรู้จัก โดยทุกๆคนจะมีคุณสมบัติเดียวกันก็คือ มีอายุระหว่าง 18-25 ปี ซึ่งผู้วิจัยจะทำการติดต่อไปยังรายบุคคล เพื่อขอสัมภาษณ์เชิงลึก และขอความยินยอมในการนำข้อมูลไปใช้สรุปผลวิจัยต่อไป

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีแนวคำถามในการสัมภาษณ์เป็นคำถามที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากการจากการทบทวนวรรณกรรมและเป็นชุดคำถามแบบไม่ทางการ ซึ่งจะออกแบบคำถามให้มีความครอบคลุมตามขอบเขตที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นเพื่อต้องการศึกษาข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยคำถามของผู้วิจัย จะมุ่งเน้นศึกษาถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุของกลุ่มคนวัย Generation z ที่อายุ 18-25 ปี โดยจะแบ่งคำถามเป็น 5 ส่วนสำหรับกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 : ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม

ส่วนที่ 3 : ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุ

ส่วนที่ 4 : ข้อมูลเกี่ยวกับการออมเพื่อการเกษียณอายุ

ส่วนที่ 5 : เป้าหมายการออมหลังเกษียณอายุ

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยผู้วิจัยได้มีการใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อเป็นการเจาะลึกถึงเหตุผล และปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของแต่ละบุคคล และเป็นการใช้คำถามกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Questions) เพื่อช่วยให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกได้ดียิ่งขึ้น และแบบสอบถามจะมีคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายในการเก็บความลับ ซึ่งจะป้องกันความเสี่ยงของข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยจะนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการ การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ต่อไป

3.5 ขั้นตอนและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการที่รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) จากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดในข้อ 3.2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุของกลุ่มคน Generation Z โดยผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผลที่ได้ โดยผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อทำการสรุปผล โดยจะอธิบายรายละเอียดในแต่ละปัจจัยในบทถัดไป โดยขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1. จัดระเบียบข้อมูล:

- ทำความเข้าใจข้อมูล: อ่านข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ซ้ำแล้วซ้ำอีก เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาโดยรวม
- จัดหมวดหมู่ข้อมูลเบื้องต้น: แบ่งข้อมูลออกเป็นกลุ่มก่อนตามหัวข้อที่เกี่ยวข้อง เช่น เหตุผลในการออม เป้าหมายการออม อุปสรรคในการออม
- สร้างฐานข้อมูล: จัดทำฐานข้อมูลเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการจัดหมวดหมู่

2. สร้างรหัส (Coding):

- กำหนดรหัส: สร้างรหัสที่สื่อความหมายและครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา เช่น รหัสสำหรับเหตุผลในการออม เช่น "ความมั่นคงในอนาคต" "อิสระทางการเงิน"
- กำหนดเกณฑ์การให้รหัส: กำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจนในการให้รหัสกับแต่ละข้อความ เพื่อให้การวิเคราะห์มีความสอดคล้องกัน

3. วิเคราะห์ข้อมูล:

- หาความถี่ของรหัส: นับจำนวนครั้งที่แต่ละรหัสปรากฏขึ้น เพื่อดูว่าแนวคิดใดเป็นแนวคิดหลัก
- หาความสัมพันธ์ระหว่างรหัส: วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรหัสต่างๆ เพื่อค้นหารูปแบบและโครงสร้างของข้อมูล
- สรุปผล: สรุปผลการวิเคราะห์ในรูปแบบที่ชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทที่ 4

ผลวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

บทนี้จะเป็นการสรุปผลการศึกษางานวิจัยเรื่องสิ่งที่ Generation Z คำนึงถึงในการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุ โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากการเก็บข้อมูล จากผู้ให้ข้อมูล 25 คน ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาอธิบายผลด้วยเทคนิค content analysis และวิเคราะห์ข้อมูลเรียงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1: ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ เรียงตามวัตถุประสงค์

ส่วนที่ 2: ด้านพฤติกรรมการออมของ Generation Z

ส่วนที่ 3: ด้านอุปสรรคในการออมเพื่อการเกษียณอายุ

ส่วนที่ 4: ด้านทัศนคติต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุ

เพื่อเป็นการ ปกป้องข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ทางผู้วิจัยจะนำเฉพาะคำตอบจากการสัมภาษณ์มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยนี้เท่านั้น โดยไม่มีการอ้างถึงชื่อของผู้ให้สัมภาษณ์

4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 คน โดยเป็น โดยแบ่งเป็นเพศชาย 15 คน และเพศหญิง 10 คน มีระดับการศึกษาสูงสุดคือปริญญาตรี และกว่า 17 คนเป็นพนักงานประจำ และอีก 5 คนยังคงอยู่ในวัยเรียนและว่างงาน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นคนใกล้ตัวของผู้วิจัย จึงทำให้ช่วงอายุจะอยู่ในช่วง 20-24 ปี เป็นส่วนมากซึ่งส่วนใหญ่จะเป็น first jobber โดยทั้งหมดที่ทำงานแล้ว เป็นผู้ที่มิอายุงานตั้งแต่ 0-1 ปี เป็นวัยที่เพิ่งเริ่มต้นสู่วัยทำงาน และทำงานในกรุงเทพมหานครถึง 21 คน โดยกว่า 16 คน ซึ่งส่วนใหญ่มีระดับรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 15,001-30,000 ซึ่ง Generation Z จะเป็นกลุ่มที่เป็นประชากรส่วนมากและเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศในอนาคต เนื่องจากเป็นกลุ่มที่คอยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ แต่กลุ่ม Generation Z เองก็ต้องคอยเผชิญกับสภาวะทางเศรษฐกิจที่รายได้โตไม่ทันรายจ่าย รวมไปถึงภาวะเงินเฟ้อ และ

อัตราการว่างงานที่ยังมีความไม่แน่นอนสูง การที่มีการวางแผนการออมเพื่อการเกษียณอายุก็ยังมี
 ความจำเป็นมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างถูกแสดงดังตารางที่ 4.1

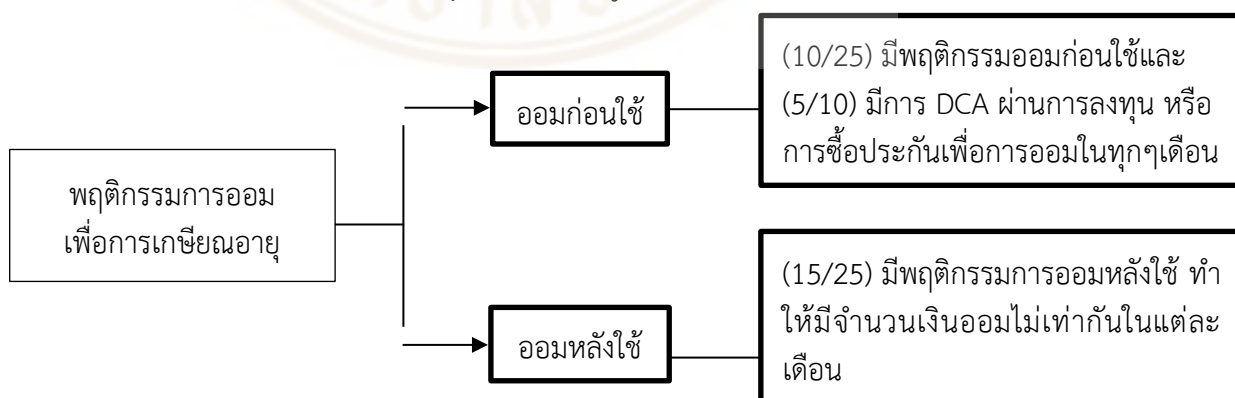
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 25 คน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
อายุ		
18-20	1	1
21-23	18	72
24 ขึ้นไป	6	24
เพศ		
ชาย	15	60
หญิง	10	40
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	23	92
สูงกว่าปริญญาตรี	2	8
สถานภาพการทำงาน		
พนักงานบริษัท	17	68
เจ้าของธุรกิจ	3	12
ว่างงาน	5	20
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 15,000 บาท	2	8
15,001 – 30,000 บาท	16	64
30,001 บาทขึ้นไป	7	28

อายุการทำงาน	7	28
0-6 เดือน	6	24
6-12 เดือน	12	48
12เดือนขึ้นไป		
จังหวัดที่ทำงานอยู่ในปัจจุบัน		
กรุงเทพมหานคร	21	84
ปริมณฑล	4	16

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุ

จากการเก็บข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อายุระหว่าง 18-25 ปี พบว่า กว่า 10คน มีพฤติกรรมการออมก่อนใช้จ่ายในแต่ละเดือน ซึ่งในจำนวนนี้มี 5 คนซึ่งเลือกวิธีในการออมโดยการ แยกบัญชีในการออมเงินโดยเฉพาะ รวมไปถึงการ DCA(Dollar Cost Averaging)ในแต่ละเดือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า Generation Z เริ่มตระหนักถึงการออมเพื่อการเกษียณอายุมากขึ้น อีกทั้งยังมีการใช้งานเทคโนโลยีและแอปพลิเคชันทางการเงินมากยิ่งขึ้น โดย Generation Z เป็นกลุ่มที่เติบโตมาในยุคดิจิทัล จึงมีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการเงิน เช่น การใช้แอปพลิเคชันธนาคาร หรือแอปพลิเคชันการลงทุนผ่านมือถือ เห็นได้จากการที่ทั้ง 25 คน มีการออมผ่าน Mobile banking แม้ว่าส่วนใหญ่จะยังไม่เริ่มวางแผนการเกษียณอย่างจริงจัง แต่จะเห็นได้ว่า Generation Z เริ่มให้ความสนใจในการออมเพื่อการเกษียณอายุมากยิ่งขึ้น ดังรูปที่ 4.2.1

4.2.1 จำนวนเงินออมเมื่อมีรายได้

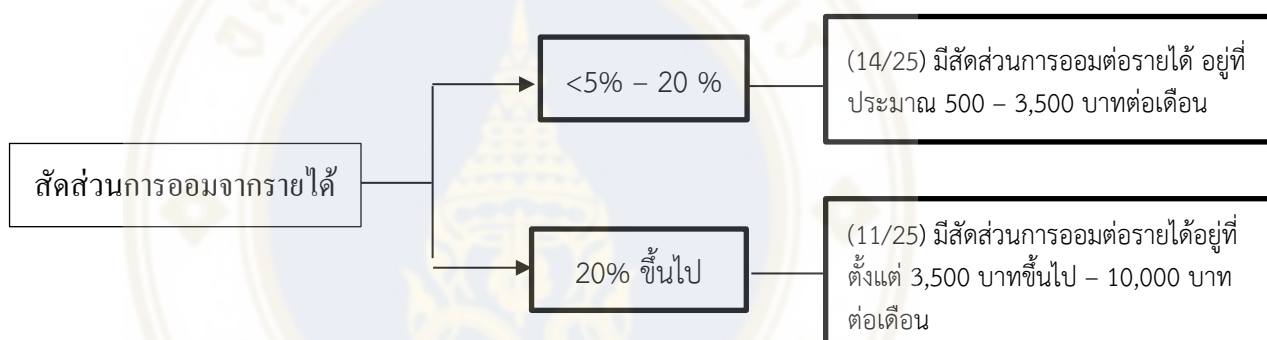
จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ถึงจำนวนเงินออมเมื่อมีรายได้ต่อเดือน พบว่ากว่า 15 คน จากทั้งหมด 25 คน มีพฤติกรรมออมหลังหักค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนทำให้จำนวนเงินออมไม่คงที่ โดยมีสาเหตุในการออมหลังหักค่าใช้จ่ายคือ การที่ตนเองมีการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกันไปในแต่ละเดือน รวมไปถึงค่าครองชีพที่สูงขึ้น จึงทำให้บางคนในกลุ่ม Generation Z ยังให้คุณค่ากับการออมที่ยังไม่มากพอ แต่กว่า 23 คนจาก 25 คน ของกลุ่มตัวอย่างก็ยังมีมุมมองเชิงบวกต่อการออม จึงถือเป็นสัญญาณที่ดีต่อกันกลุ่ม Generation Z โดยคนกลุ่มออมหลังหักค่าใช้จ่าย ส่วนมากเป็นพนักงานประจำในเขตกรุงเทพมหานคร อายุ 23-24 ปีมีการยอมรับความเสี่ยงอยู่ในระดับต่ำ เหมือนกับที่กลุ่มตัวอย่างท่านหนึ่งทำงานมาแล้ว 11 เดือนกล่าวว่า “ค่าใช้จ่ายแต่ละเดือนไม่เท่ากัน เงินเหลือแล้วจึงออม แต่หลังๆมาก็เริ่มสนใจในเรื่องของ DCA” (พนักงานประจำ, หญิง , รับความเสี่ยงได้ต่ำ 24 ปี) สอดคล้องกับผู้เข้าร่วมวิจัยอีกท่านหนึ่งทำงานมาได้ 2 เดือน ที่ให้เหตุผลในการออมหลังหักค่าใช้จ่ายว่า “ออมหลังจากหักค่าใช้จ่าย แต่ไม่ทุกเดือน เนื่องจากต้องเช่าหอและมีรายจ่ายที่ยะยะ แต่ในอนาคตอยากออมเยอะขึ้น” (พนักงานประจำ, ชาย , รับความเสี่ยงได้ปานกลาง 23ปี) จากตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกล่าวถึงคล้ายๆกันในเรื่องของค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับรายได้ แต่ก็มีภาระหนี้รู้เกี่ยวกับการออมในระดับหนึ่ง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมออมก่อนใช้ มีทั้งหมด 10 คนจาก 25 คน โดยทั้ง 10 คน กล่าวถึงพฤติกรรมในการออมของตนเองคล้ายๆกันว่ามีความกังวลว่าถ้าไม่ออมก่อนใช้ ตนเองจะใช้เงินไม่มีเงินออม โดยเป็นการออมแบบแยกบัญชีเพื่อแยกชัดเจนว่าสามารถที่จะออมได้และไม่ใช้เงินเกินตัว เหมือนกับที่หนึ่งในกลุ่มตัวอย่างท่านหนึ่งกล่าวว่า “ออมที่ตนเองสะดวก ออมบ้างไม่ออมบ้าง แต่ส่วนมากออม ออมก่อนใช้ แยกบัญชี แต่ตั้งใจจะ DCA เพื่อให้มั่นใจว่าจะมีเงินออมทุกเดือน” (นักศึกษา, หญิง , รับความเสี่ยงได้ต่ำ 22ปี) ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างอีกท่านหนึ่งที่ทำงานในกรุงเทพมหานคร “เงินส่วนหนึ่งของเงินเดือนมาเก็บออม ก่อนหักค่าใช้จ่าย แยกบัญชีออมและเล่นหุ้นรายตัว 10%ของเงินเดือน เท่าๆ กันในทุกเดือน” (พนักงานประจำ, ชาย , รับความเสี่ยงได้ปานกลาง 24 ปี)

กล่าวโดยสรุปจากตัวอย่างของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุสามารถสรุปได้ว่า Generation Z เองก็ให้ความสำคัญกับการออมเพื่อการเกษียณอายุ ถึงแม้จะยังมีบางคนที่คิดว่ายังเป็นเรื่องไกลตัว แต่ก็ได้มีการสร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับ วิธีการออมช่องทางในการออม รวมไปถึงการรู้ว่าตนเองสามารถรับความเสี่ยงได้มากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะสามารถเลือกวิธีการออมได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง โดยผู้ที่มีพฤติกรรมออมก่อนใช้ให้ความสำคัญในเรื่องของความแน่นอนการมีเงินออมในแต่ละเดือน โดยอาจจะเท่ากันในทุกเดือนหรือไม่เท่ากันก็ได้ ซึ่งตรงนี้ขึ้นกับพฤติกรรมส่วนบุคคล แต่สำหรับกลุ่มที่ออมหลังใช้มักให้ความสำคัญกับค่าใช้จ่าย

ของตนเองก่อนแล้วจึงออม แต่ก็ได้หาช่องทางในการออมที่เหมาะสมกับตนเอง โดยทั้งผู้ที่ออมก่อนใช้และออมหลังใช้มีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันคือ ทราบว่าตนเองรับความเสี่ยงได้มากน้อยเพียงใด ทำให้สามารถเลือกผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่เหมาะสมกับตนเองได้

4.2.2 สัดส่วนการออมต่อเดือนจากรายได้

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ในเรื่องของสัดส่วนการออมต่อเดือนจากรายได้ พบว่าการออมที่แตกต่างกันไป โดยเริ่มออมตั้งแต่ต่ำกว่า 5% จนถึง 50% ต่อเดือนจากรายได้ แสดงให้เห็นว่ากลุ่ม Generation Z เองก็เริ่มที่จะให้ความสำคัญต่อการออม โดยถึงแม้บางคนจะเริ่มจากจำนวนไม่มากแต่ก็แสดงให้เห็นถึงวินัยในการออม เนื่องจากทำในทุกเดือน มากไปกว่านั้น Generation Z บางคนยังมีเป้าหมายในการออมที่ชัดเจนในเรื่องของการออมเพื่อการเกษียณอายุอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากภาพที่ 4.2.1

ภาพที่ 4.2.2.1 สัดส่วนการออมจากรายได้ต่อเดือน

จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องของสัดส่วนการออมจากรายได้ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง 14 จาก 25 คนมีจำนวนการออมอยู่ที่ประมาณ 500 – 3,500 บาทในแต่ละเดือน โดยคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็น First Jobber ที่ทำงานในกรุงเทพมหานคร ทำให้มีค่าครองชีพที่ค่อนข้างสูงและบางส่วนยังเป็นนักศึกษาอีกทั้งรายได้หรือฐานเงินเดือนยังไม่สูงมากทำให้จำนวนเงินออมอาจจะยังไม่มาก แต่ก็ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการออมเพื่อการเกษียณอายุ หากสามารถทำได้อย่างต่อเนื่องในทุกๆเดือน

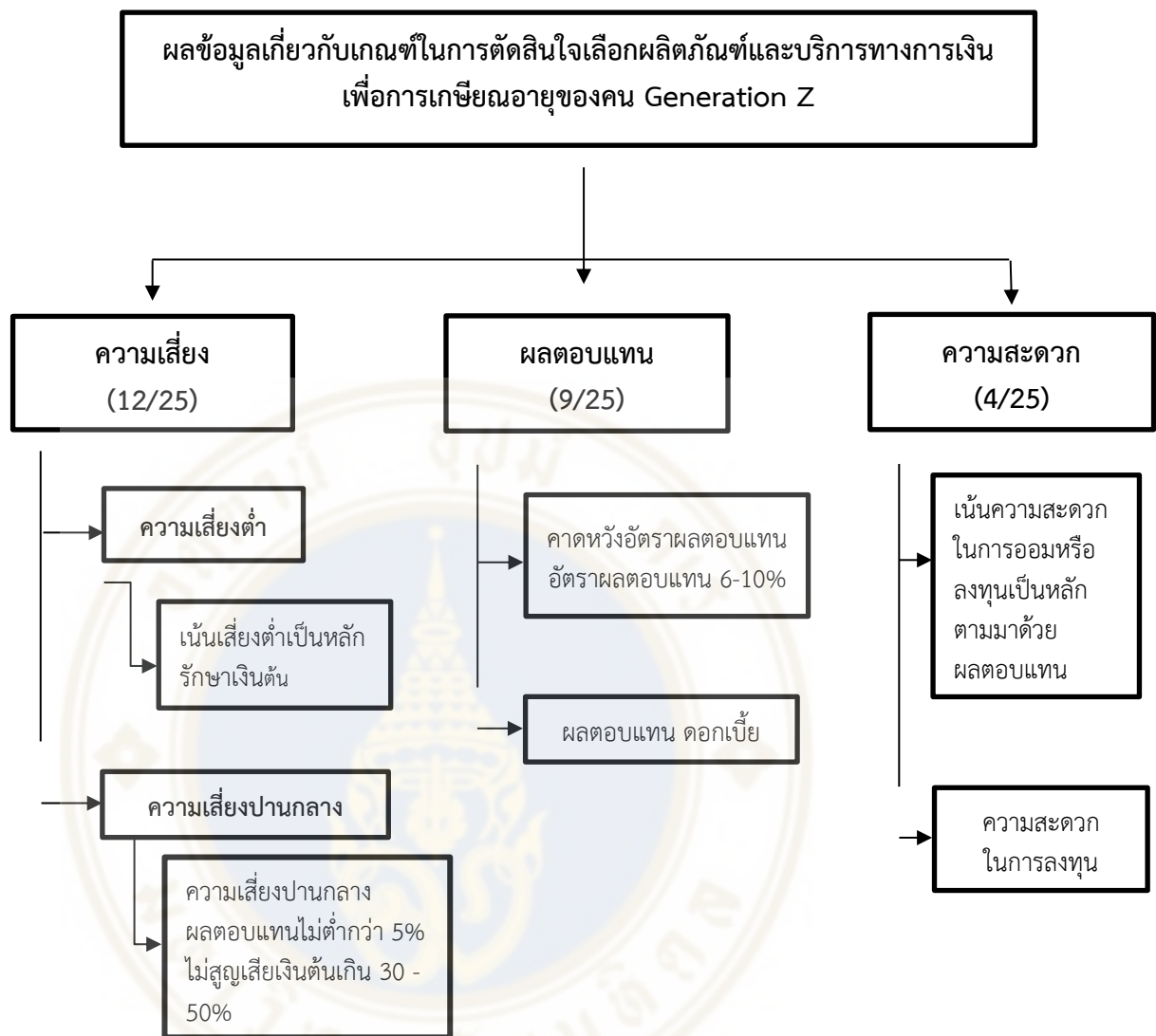
4.2.3 ช่องทางในการออม

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในเรื่องช่องทางในการออมนั้น ทั้ง 25 คนตอบไปในทางเดียวกันว่าออมผ่านทาง Mobile Banking นี่เป็นจุดหนึ่งที่ทำให้ Generation Z แตกต่างจากคนรุ่นก่อนๆ คือการใช้เทคโนโลยีเป็นประจำ ซึ่งก็คือการใช้แอปต่างๆ แทนการเข้าไปฝากเงินในธนาคาร หรือแม้กระทั่งออมผ่านแอปธนาคารควบคู่ไปกับ บลจ.ต่างๆ รวมไปถึงความหลากหลายของการออมก็มี

มากยิ่งขึ้น โดยไม่ได้มีแค่คอมพิวเตอร์หรือกระแสรายวันเพียงอย่างเดียว แต่บางส่วนยังลงทุนผ่าน Mobile Banking อีกด้วย ไม่ว่าจะเป็น หุ้น กองทุน ตราสารหนี้ ทองคำ หรือแม้กระทั่งเลือกออมผ่านประกันสะสมทรัพย์ เป็นต้น โดยแอปธนาคารที่มีความถนัดในการกล่าวถึงของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุดคือแอปกสิกร เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมองว่าใช้งานง่าย ลงทุนสะดวก ฟังก์ชันต่างๆ ก็ไม่ยุ่งยากซับซ้อน

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินเพื่อการเกษียณอายุของคน Generation Z

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า ทั้ง 25 คน มีการออมอยู่ก่อนแล้ว มากไปกว่านั้นยังพบว่า กว่า 12 จาก 25 คน ให้ความสำคัญในเรื่องความเสี่ยงจึงใช้ความเสี่ยงเป็นเกณฑ์ในการเลือกผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินในการออมเพื่อการเกษียณอายุ โดยมีสาเหตุมาจากการที่ตนเองนั้นรับความเสี่ยงได้ในระดับต่ำ ส่งผลให้มีการเลือกผลิตภัณฑ์ทางการเงินในการออมผ่านกองทุนรวมหรือ แอปพลิเคชันของธนาคารเป็นหลัก แต่ก็มีคนกลุ่มที่มองว่าตนเองสามารถรับความเสี่ยงได้ปานกลาง โดยคนกลุ่มนี้มองว่าตนเองอายุน้อย สามารถรับความเสี่ยงได้ จึงหันไปออมผ่านการลงทุนในหุ้นแต่ก็ได้มีการกระจายความเสี่ยงโดยยังคงออมใน Mobile banking ด้วย นอกจากนี้ 9 จาก 25 คนยังใช้ผลตอบแทนในอดีตมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ทางการเงินเพื่อการออม ซึ่งคนกลุ่มนี้เชื่อว่าตนเองมีความอดทนที่จะถือหุ้นหรือกองทุนในระยะยาวเพื่อเอาชนะความผันผวนของตลาด เนื่องจากคนกลุ่มนี้มองว่าการลงทุนระยะยาวเป็นหลัก และเชื่อในพลังของผลตอบแทนทบต้น ผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่คนกลุ่มนี้เลือกคือกองทุนรวมที่ผลตอบแทนเฉลี่ย ย้อนหลังมากกว่า 7-8% ขึ้นไป โดยกลุ่มสุดท้ายคือกลุ่มที่ใช้ความสะดวกมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ทางการเงินเพื่อการออม โดย 4 จาก 25 คน มองว่าตนเองไม่มีเวลามาศึกษาเรื่องการออมมาก จึงเน้นความสะดวก เช่น แอปในการลงทุนที่ใช้งานง่ายไม่ซับซ้อน ไม่ต้องใช้ความรู้หรือข้อมูลเชิงลึกจนเกินไป ซื้อได้โดยมีขั้นต่ำในการซื้อที่น้อยหรือแม้กระทั่งฟังก์ชันที่แนะนำหุ้นหรือกองทุนที่ควรลงทุน การจัดพอร์ตอัตโนมัติ เป็นต้น คนกลุ่มนี้ทั้งหมดเป็นพนักงานประจำที่ทำงานในกรุงเทพมหานคร ดังภาพที่ 4.3.1

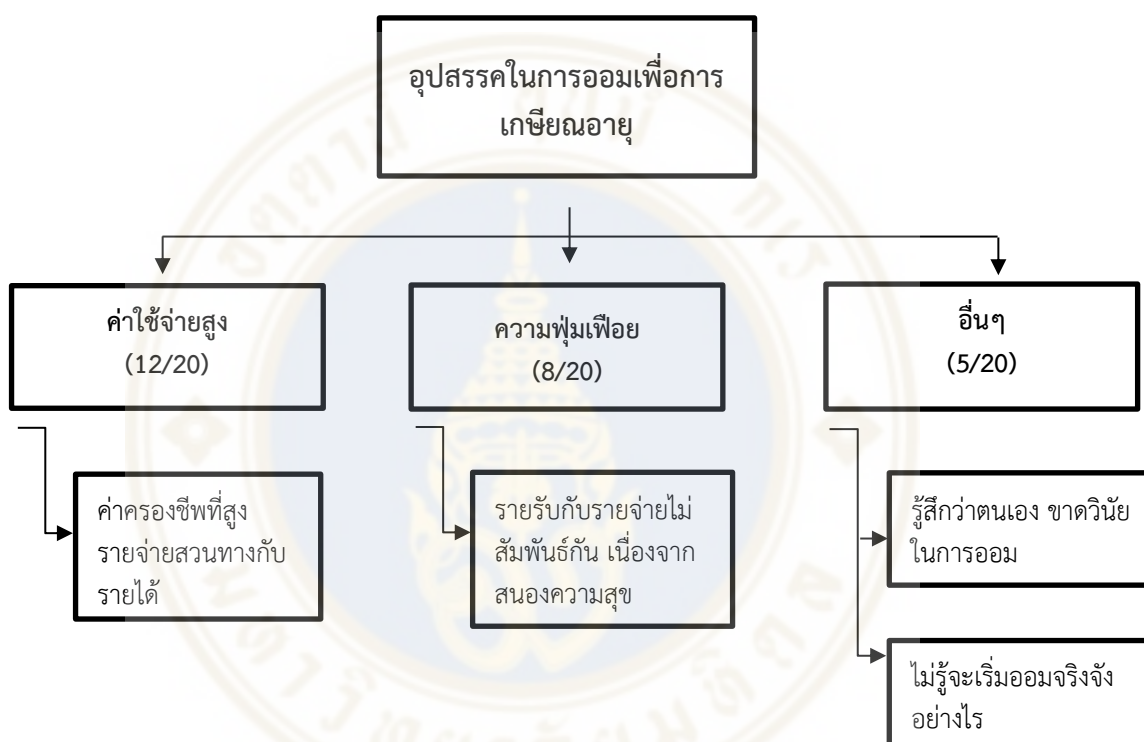

ภาพที่ 4.3.1

4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับอุปสรรคในการออมเพื่อการเกษียณอายุ

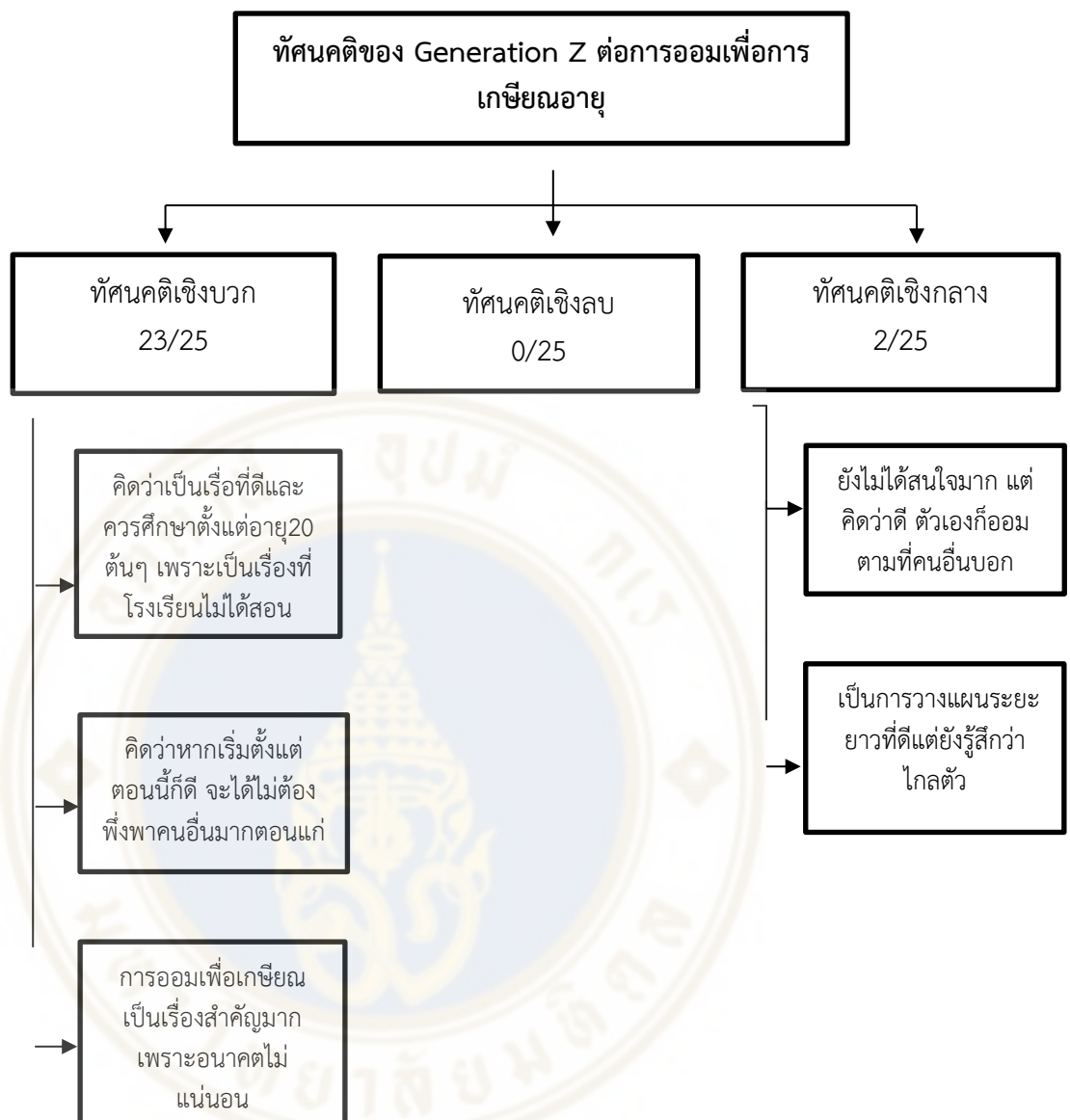
จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่าแบ่งเป็น 2 กลุ่มหลักๆคือเรื่องค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนที่สูง และเรื่องความฟุ่มเฟือย โดยคนกลุ่มแรกมองว่าเรื่องของรายจ่ายที่คงที่และไม่คงที่ค่อนข้างที่จะสูง ซึ่งสวนทางกับรายได้ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการออมของตนเองเป็นอย่างมาก โดยคนกลุ่มนี้เป็น First Jobber ที่ทำงานประจำโดยอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร จึงไม่แปลกที่จะมีค่าครองชีพที่สูงและหากบริหารการเงินไม่ดีก็อาจจะทำให้เป็นอุปสรรคต่อการออมในระยะยาวได้อีกด้วย นอกเหนือจากนี้คนกลุ่มที่ 2 มองว่าความฟุ่มเฟือยหรือกิเลสของตนเองเป็นอุปสรรคต่อไ้การ

ออมเพื่อการเกษียณอายุเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีรายได้ครั้งแรกจากเงินเดือนก็อยากที่จะซื้อของเพื่อหาความสุขให้ตนเอง แต่หากเป็นคนที่เคยชินกับการซื้อของมากเกินไปก็อาจจะทำให้กระทบต่อการออมได้ไม่มากนักน้อยเช่นกัน โดยคนกลุ่มนี้เป็นทั้งนักศึกษา First Jobber ที่ทำงานทั้งในกรุงเทพและปริมณฑล นอกเหนือจาก 2 กลุ่มข้างต้นก็มีคนส่วนหนึ่งมองเรื่องของเศรษฐกิจ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างท่านนี้มองว่าปัจจุบันเศรษฐกิจของประเทศไทยยังมีความผันผวนสูงรายได้จึงไม่คงที่ เนื่องจากตนเองทำธุรกิจส่วนตัวจึงต้องพึ่งพาเศรษฐกิจค่อนข้างเยอะ ความเสี่ยงในการออม การขาดวินัยในการออมของตนเอง รายได้ที่ไม่เพียงพอ การขาดความรู้ในการออม

4.5 เพื่อศึกษาทัศนคติของ Generation Z ต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างถึงเรื่องของทัศนคติของ Generation Z ที่มีต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง 23 จาก 25 คนมีมุมมองเชิงบวกต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุ โดยมีคำหลักที่ถูกพูดถึงมากที่สุดคือเพื่อที่จะได้มีเงินใช้ตอนเกษียณ และ ไม่ต้องเป็นภาระของคนอื่น แต่ไม่มีสักคนเดียวที่มีทัศนคติเชิงลบต่อการออม นั่นแสดงให้เห็นถึงการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการออมเพื่อการเกษียณอายุ นอกเหนือไปจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่าง 2 คนจาก 25 คนมีทัศนคติเชิงกลางต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุดังภาพที่ 4.4.1

ภาพที่ 4.5.1 ทัศนคติของ Generation Z ต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุ

กล่าวโดยสรุป Generation Z เองความสำคัญกับการออม ส่วนมากของกลุ่มตัวอย่างจึงมีมุมมองเชิงบวกต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุ แม้จะมีความกังวลเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ค่าใช้จ่าย ความไม่แน่นอนในอนาคต รวมถึงความฟุ้งเฟ้อของตนเอง แต่ Generation Z ส่วนใหญ่ก็ยังให้ความสำคัญกับการออมเงิน แต่เป้าหมายในการออมอาจแตกต่างจากรุ่นก่อนๆ เช่น ออมเพื่อซื้อบ้าน ซื้อรถ หรือเพื่อการเดินทางท่องเที่ยว อีกทั้ง Generation Z ยังต้องการความยืดหยุ่นในการจัดการเงิน คนกลุ่มนี้มักไม่ชอบการผูกมัดในระยะยาว จึงสนใจการลงทุนในหุ้นมากกว่าตราสารหนี้ระยะยาว และต้องการมีทางเลือกในการเข้าถึงเงินออมได้อย่างสะดวก มากไปกว่านั้น Generation Z มีการ

มองหาช่องทางการลงทุนที่หลากหลายและมีความเสี่ยงต่ำ เช่น กองทุนรวม หุ้น หรือ cryptocurrency แต่ก็ยังต้องการความรู้และคำแนะนำในการวางแผนการเงิน คนกลุ่มนี้ยังต้องการข้อมูลที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ธุรกิจและองค์กรจึงต้องปรับตัวเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายนี้ โดยการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่ตอบโจทย์ต่อคนกลุ่ม Generation Z มากยิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “สิ่งที่ Generation Z คำนึงถึงในการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุ” โดยในบทนี้จะทำการสรุปผลการวิจัยทั้งหมดและนำเสนอข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการออมเพื่อเกษียณอายุในกลุ่ม Generation Z ซึ่งข้อมูลเชิงลึกเหล่านี้จะช่วยให้ธุรกิจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถออกแบบกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการออมให้กับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสรุปผลและมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ภายหลังจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และได้วิเคราะห์ผลการวิจัยผ่านการทำ Content analysis จึงทำให้สามารถสรุปผลการวิจัยในเรื่อง สิ่งที่ Generation Z คำนึงถึงในการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุ ดังต่อไปนี้

5.1.1 สาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออมเพื่อเกษียณ

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มคนวัย Generation Z ที่มีช่วงวัยระหว่าง 18 – 25 ปี โดยส่วนใหญ่มองว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลมากในการตัดสินใจออมเพื่อเกษียณ รวมไปถึง รายได้ ค่าครองชีพ และภาวะเงินเฟ้อ มีผลโดยตรงต่อการตัดสินใจออม เนื่องจากคนกลุ่มนี้ยังคงเป็น First Jobber รายได้จึงยังไม่สูงมากนัก อีกทั้งสถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในประเทศไทยสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะค่าเช่าบ้านในพื้นที่เขตเมือง เช่น กรุงเทพฯ ที่มีราคาสูงมาก ซึ่งส่งผลให้ Generation Z ต้องบริหารจัดการเงินอย่างรอบคอบมากยิ่งขึ้น

อีกสาเหตุหนึ่งที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจออมเพื่อเกษียณ ก็คือ สาเหตุด้านพฤติกรรมการเงิน จากการศึกษาพบว่า Generation Z ที่มีการวางแผนทางการเงินและบริหารรายรับรายจ่ายที่ดี มีแนวโน้มออมเงินเพื่อเกษียณมากขึ้น เนื่องจากคนกลุ่มนี้มีการเข้าถึงข้อมูลทางการเงินที่ดีขึ้น หากเทียบกับคนใน Generation ก่อนหน้า Generation Z เติบโตใน

ยุคที่การเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการเงินและการลงทุนผ่านทางอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดียเป็นเรื่องที่ง่ายมากขึ้น เช่น การเรียนรู้ผ่านบทความ, วิดีโอ, หรือการติดตามผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการออม การลงทุน และการวางแผนทางการเงินในระยะยาว

ปัจจัยด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลเอง ก็มีอิทธิพลต่อ Generation Z ในการตัดสินใจออมเพื่อเกษียณ เนื่องจากทำให้คนกลุ่มนี้สามารถเข้าถึงข้อมูลและเครื่องมือการออมผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลได้สะดวกขึ้น การเรียนรู้และการศึกษาออนไลน์เกี่ยวกับการเงินก็สามารถทำได้ง่ายขึ้นจากการศึกษาผ่าน คอร์สออนไลน์, YouTube หรือ Podcast ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการออมเงิน, การลงทุน, และการวางแผนทางการเงินรวมไปถึงการที่มีผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลาย

5.1.2 อุปสรรคในการออมเพื่อเกษียณ

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มคนวัย Generation Z มองว่ารายได้ที่ยังไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่าย เป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการออมเพื่อการเกษียณ เนื่องจากค่าครองชีพที่สูง ส่งผลให้เหลือเงินออมเพื่ออนาคตน้อยลง ไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่าย ในการอยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เช่น ค่าอาหาร, ค่าการเดินทาง, และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ก็มีผลกระทบต่อการออมของ Generation Z โดยเฉพาะในยุคที่ราคาสินค้าและบริการต่างๆ สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว

การขาดความรู้ทางการเงินเกี่ยวกับเครื่องมือการลงทุนและแผนออมเพื่อเกษียณเองก็เป็นอุปสรรคต่อการออมเพื่อการเกษียณ Generation Z อาจไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการออมเพื่อเกษียณในตอนเริ่มต้นของชีวิตการทำงาน เพราะยังไม่เห็นภาพรวมที่ชัดเจนเกี่ยวกับการเกษียณในอนาคตจึงทำให้ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการออมเพื่อเกษียณ เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (Provident Fund) หรือ กองทุนรวมเพื่อการเกษียณ (Retirement Mutual Fund) ทำให้พวกเขามองว่าเป็นเรื่องที่ไม่สำคัญในตอนนี้อยู่ และเลือกที่จะใช้จ่ายในปัจจุบันมากกว่าการวางแผนระยะยาว

กลุ่มคน Generation Z มองว่าตนเองมีพฤติกรรมการใช้จ่ายที่ค่อนข้าง ฟุ่มเฟือย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการออมเพื่อเกษียณในอนาคตได้ Generation Z มีการรับรู้ถึง ความฟุ่มเฟือย ของตนเองและมองว่าเป็น อุปสรรคสำคัญ ต่อการออมเพื่อการเกษียณ เนื่องจากพฤติกรรมการใช้จ่ายที่ไม่ระมัดระวังหรือไม่จำเป็นทำให้ไม่สามารถออมเงินเพื่ออนาคตได้มากพอ โดยฟุ่มเฟือยไปกับการใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็นหรือไม่สร้างมูลค่าในระยะยาว โดยการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น เสื้อผ้าแบรนด์เนม, เครื่องสำอาง หรือการซื้อสินค้าตามเทรนด์ ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่ไม่ได้ช่วยเสริมสร้างการออมเพื่อเกษียณ

5.1.3 ทักษะของ Generation Z ต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุ

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างแทบทุกคนมีทัศนคติเชิงบวกต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุ โดยมองว่าการออมเพื่อเกษียณเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะอนาคตไม่แน่นอน เป็นสิ่งที่โรงเรียนไม่ได้สอน รวมถึงเป็นการเพิ่มโอกาสในการบรรลุเป้าหมายทางการเงินอีกด้วย โดยสอดคล้องกับงานวิจัยที่กล่าวว่า ผู้ที่เริ่มออมเงินตั้งแต่อายุน้อยมีแนวโน้มที่จะบรรลุเป้าหมายทางการเงินได้เร็วกว่า เช่น การซื้อบ้าน การศึกษา หรือการเกษียณอายุ (Gather et al., 2011) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ที่ว่าการออมเงินตั้งแต่อายุน้อยมีผลต่อความมั่นคงทางการเงินในวัยผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเริ่มลงทุนในสินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนในระยะยาว (Lusardi & Mitchell, 2011) แต่ก็มีข้อควรระวังก็คือ การออมเงินอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอสำหรับการบรรลุเป้าหมายทางการเงิน ควรมีการวางแผนการลงทุนที่เหมาะสมกับความเสี่ยงที่รับได้และเป้าหมายทางการเงิน ควบคู่ไปด้วยเช่นกัน เนื่องจาก การลงทุนมีความเสี่ยง แต่ก็มีโอกาสได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่าการออมเงินเพียงอย่างเดียว

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสิ่งที่ Generation Z คำนึงถึงในการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุ สามารถอภิปราย ผลการวิจัยได้ดังนี้

5.2.1 การรับรู้ความสำคัญของการออมเพื่อเกษียณ

Generation Z มักจะได้รับการอบรมเกี่ยวกับการออมและการจัดการการเงินในระดับพื้นฐาน แต่ความรู้และการตระหนักถึงความสำคัญของการออมเพื่อเกษียณอาจยังไม่สูงพอ เนื่องจากพวกเขามักจะมุ่งเน้นการใช้ชีวิตในปัจจุบันมากกว่าการคิดถึงอนาคต งานวิจัยหลายชิ้นระบุว่า Generation Z ไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการออมเพื่อเกษียณในช่วงแรกของการทำงาน เนื่องจากคนกลุ่มนี้มักจะคิดว่าการเกษียณยังห่างไกลจากตัวเองหรือยังไม่เห็นความจำเป็นที่จะเริ่มออมตั้งแต่ตอนนี้ การรับรู้ถึงความสำคัญของการออมในวัยเกษียณยังมีความเข้าใจในระดับที่ไม่ลึกซึ้งหรือไม่ครบถ้วน เช่น อาจเข้าใจแค่การออมในระยะสั้นแต่ไม่รู้ว่าจะต้องวางแผนการเงินเพื่อให้มีเงินพอใช้เมื่อถึงวัยเกษียณ

5.2.2 บทบาทของเทคโนโลยีในการส่งเสริมการออม

เครื่องมือดิจิทัลและแอปพลิเคชันทางการเงินมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้ Generation Z เริ่มต้นออม จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจาก Generation Z เติบโตในยุคที่เทคโนโลยีและดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน และมีแนวโน้มที่จะใช้เครื่องมือทางดิจิทัลในการจัดการการเงินของตนเอง เทคโนโลยีจึงมีบทบาทในการสร้างโอกาสและสิ่งสนับสนุนให้ Generation Z สามารถออมเงินได้ง่ายขึ้น รวมถึงช่วยส่งเสริมให้คนกลุ่มนี้มีการวางแผนการเงินที่ดีขึ้นและทำให้การออมเพื่อเกษียณเป็นเรื่องที่สะดวกและเข้าถึงได้ ด้วยแพลตฟอร์มการเงินออนไลน์ที่ไม่จำเป็นต้องเดินทางไปธนาคาร

5.2.3 ความสำคัญของแรงจูงใจทางการเงิน

สำหรับ Generation Z การมี แรงจูงใจทางการเงิน เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้คนกลุ่มนี้มุ่งมั่นไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น การเก็บเงินซื้อบ้าน, การออมเพื่อการเกษียณ หรือการมีอิสรภาพทางการเงินในอนาคต โดยในปัจจุบัน Generation Z มักจะตั้งเป้าหมายทางการเงินที่ชัดเจนและเป็นจริงได้ในระยะสั้น เช่น การออมเงินเพื่อการซื้อของที่ตนเองอยากได้ หรือเพื่อท่องเที่ยว หากแต่การนำแรงจูงใจเหล่านี้ใช้ในการออมเพื่อการเกษียณ ก็จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งการมีแรงจูงใจที่ดีจะช่วยให้คนกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะบริหารจัดการเงินอย่างมีระเบียบและมุ่งมั่นไปตามแผนที่วางไว้

5.3 ข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับภาคเอกชนและสถาบันการเงิน

การสร้างแคมเปญการศึกษาทางการเงินแบบดิจิทัล โดยการพัฒนาแคมเปญการศึกษาทางการเงินที่เน้นการใช้สื่อดิจิทัล เช่น วิดีโอสั้น, โพสต์บนโซเชียลมีเดีย, หรือพอดแคสต์ที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็ว โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ความรู้เรื่องการออมและการวางแผนเกษียณโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและไม่ซับซ้อน ซึ่งใช้สื่อออนไลน์ที่ได้รับความนิยม เช่น Instagram, TikTok , หรือ YouTube เพื่อสร้างเนื้อหาที่มีทั้งความบันเทิงและสาระ พร้อมการเชิญชวนให้ Generation Z เริ่มต้นวางแผนการออมเพื่ออนาคต

เสนอผลิตภัณฑ์การออมและการลงทุนที่มีความยืดหยุ่น เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ตอบโจทย์สำหรับ Generation Z โดยเฉพาะ เช่น บัญชีออมทรัพย์ที่มีการฝากขั้นต่ำที่ไม่สูง

มาก หรือกองทุนที่ไม่เสียค่าธรรมเนียมสูง โดยมีเป้าหมายเป็นการทำให้การออมและการลงทุนง่าย และเข้าถึงได้สำหรับ Generation Z ซึ่งอาจมีรายได้ที่ไม่แน่นอน การเสนอผลิตภัณฑ์การออมที่สามารถทำได้ในจำนวนเงินที่เล็กน้อย เช่น ระบบการปิดเศษเงินจากการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันไปยังบัญชีออมทรัพย์ หรือการออมก่อนใช้จ่ายในทุกๆเดือน จะช่วยส่งเสริมให้คนกลุ่มนี้ออมเงินโดยไม่รู้สึกรว่าการออมเป็นเรื่องยากและไกลตัว

การสร้างการเข้าใจและตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการเกษียณ ผ่านการใช้การตลาดเชิงรุกที่ทำให้ Generation Z ตระหนักถึงความสำคัญของการออมเพื่อการเกษียณ ตั้งแต่เมื่อยังมีอายุน้อย โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ Generation Z เห็นภาพชัดเจนว่า หากพวกเขาเริ่มต้นออมเงินตั้งแต่ตอนนี้ จะช่วยให้มีความมั่นคงทางการเงินในอนาคต และไม่ต้องใช้จำนวนเงินต้นที่มากหากเริ่มออมเร็ว จากการใช้ตัวอย่างการคำนวณเพื่อแสดงให้เห็นว่าเริ่มออมตั้งแต่ตอนนี้มีผลดีกว่าการเริ่มช้าในอนาคต เพื่อให้เห็นภาพง่ายขึ้น เช่น การใช้เครื่องมือคำนวณเกษียณ (Retirement Calculators) บนแอปหรือเว็บไซต์ของสถาบันการเงิน

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลทั่วไปและ Generation Z

เริ่มต้นการออมตั้งแต่หลังจากที่เริ่มมีรายได้ เช่น จากงานประจำ หรืออาชีพเสริม เพื่อให้การออมกลายเป็นนิสัยที่ดีตั้งแต่เริ่มต้น หากเริ่มต้นการออมเร็ว ยังมีโอกาสในการสร้างผลตอบแทนจากการลงทุนในระยะยาว จากการตั้งเป้าหมายการออมเป็นสัดส่วนของรายได้ เช่น การออม 10-15% ของรายได้ทุกเดือน และเลือกช่องทางการออมที่เหมาะสมกับความเสี่ยงที่ตนเองรับได้ เช่น บัญชีออมทรัพย์, กองทุนรวม, หรือการลงทุนในตราสารหนี้

ทำความเข้าใจเรื่องการเงินและการลงทุน การศึกษาเรื่องการเงินและการลงทุน เป็นเรื่องสำคัญเพื่อช่วยให้สามารถตัดสินใจทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจาก Generation Z มักขาดความรู้ทางการเงิน ซึ่งอาจทำให้ตัดสินใจผิดพลาดในการออมและการลงทุน หากทำความเข้าใจเรื่องการเงินตั้งแต่อายุยังน้อยก็จะช่วยให้ คนกลุ่มนี้สามารถมีอิสรภาพทางการเงินในอนาคตได้ โดยอาจใช้สื่อดิจิทัล เช่น แอปการเงิน, เว็บไซต์การเงิน หรือหนังสือที่เข้าใจง่ายเพื่อศึกษาการออม การลงทุนในหุ้น, กองทุน ที่ช่วยแนะนำ หรือให้ข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจลงทุน

การตั้งเป้าหมายการออมที่ชัดเจน ตั้งเป้าหมายการออมที่ชัดเจนและสามารถวัดผลได้ โดยอาจจะเริ่มจากเป้าหมายเล็กๆก่อน เช่น การตั้งเป้าหมายการออมเงินสำรองฉุกเฉิน หรือการออมเพื่อการท่องเที่ยวโดยการมีเป้าหมายที่ชัดเจนจะช่วยกระตุ้นให้มีแรงจูงใจในการออมและช่วยให้การออมเป็นระบบระเบียบ และเป็นการเสริมสร้างวินัยในการออม ผ่านการกำหนดเป้าหมายการออมที่สามารถวัดผลได้ เช่น แบ่งสัดส่วนการออมตั้งแต่ได้รับเงิน เช่น 60-20-20 โดย 60% แรกจะเป็น

ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นและการบริโภค 20% ถัดมาคือค่าใช้จ่ายตามความต้องการของตนเอง 20% สุดท้ายคือเงินออม โดยหากทำเช่นนี้ได้ในทุกๆเดือน รวมกับระยะเวลาในการออมที่นานพอก็จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายในการเกษียณได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

การวางแผนทางการเงินที่ยืดหยุ่น การวางแผนการออมที่ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ก็เป็นเรื่องที่สำคัญ เช่น การตั้งค่าออมเงินแบบอัตโนมัติจากบัญชีรายเดือนหรือการปรับสัดส่วนการออมเมื่อมีรายได้เพิ่ม เนื่องจาก Generation Z อาจมีรายได้ที่ไม่แน่นอน เช่น จากงานฟรีแลนซ์หรือธุรกิจส่วนตัว การมีแผนการออมที่ยืดหยุ่นช่วยให้สามารถปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ได้จะช่วยให้ไม่เครียดกับเป้าหมายทางการเงินมากเกินไป รวมถึงเพิ่มความเป็นไปได้ที่จะเพิ่มความสามารถในการบรรลุเป้าหมายระยะยาว และช่วยให้รับมือกับความไม่แน่นอนในอนาคตได้ดียิ่งขึ้น โดยอาจใช้บัญชีออมเงินที่สามารถถอนเงินได้ในยามจำเป็น แต่ยังคงสามารถสะสมเงินเพื่อเป้าหมายระยะยาวได้

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ขยายขอบเขตการศึกษา ไปยัง Generation Z ที่อยู่นอกกรุงเทพ และปริมณฑล เพิ่มเติม เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมในบริบทที่แตกต่างกัน
2. ศึกษาบทบาทของอิทธิพลทางสังคม เช่น สื่อโซเชียลมีเดีย เพื่อน และครอบครัว ที่มีต่อพฤติกรรมการออมของคน Generation Z
3. ศึกษาว่าคนใน Generation Z มีมุมมองอย่างไรต่อคริปโทเคอร์เรนซีและการลงทุนทางเลือกอื่นๆ ต่อการวางแผนเกษียณอายุของคน Generation Z

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ ภูชิงชัย, นนทร์ วรพาณิชย์ และจิตติมา พุฒิทานนท์. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การออมเพื่อการเกษียณอายุของประชากรวัยแรงงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร. สืบค้น เมื่อ 22 ตุลาคม 2567, จาก website: <https://so06.tcithaijo.org/index.php/JSSP/article/view/266334/183604>
- กัญจน์นิกข์ กำเนิดเพ็ชร. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของคน Gen Y ในกรุงเทพมหานคร สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2567, จาก website: <https://www.journal.nu.ac.th/JCDR/article/view/Vol-15-No-1-2022-113-136/2022>
- นัตริ ชุติสุนทรากุล. (2566). หลุมพรางสู่การเป็นหนี้ ที่คน Gen Z ควรระวัง. (2566). สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2567, จาก website: <https://www.set.or.th/th/educationresearch/education/happymoney/knowledge/article/104-tsi-beware-of-debt-trap-for-gen-z>
- ดวงธิดา ทองเดิม. (2567). คนรุ่นใหม่เริ่มต้นออมเงินแบบฟูลูก เตรียม “เกษียณเร็ว” กว่าที่คิด. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2567, จาก website: <https://makebykbank.kbtg.tech/articles/Saving-money-on-fire-preparing-for-Early-Retirement>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). ผลสำรวจทักษะทางการเงินของคนไทย ปี 2565. สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2567, จาก website: <https://www.bot.or.th/content/dam/bot/image/research-and-publications/2565ThaiFLsurvey.pdf>
- ธนาคารกสิกรไทย. (2566). อยากเกษียณเร็ว เกษียณไว สไตล์ Gen Z ไม่ใช่เรื่องยาก. สืบค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2567, จาก website: <https://www.kasikornasset.com/th/market- update/Pages/09-knowledge-achieve-your-financial-goals-easily-with-long-term- investment-sep23.aspx>
- นิภาพันธุ์ พูนเสถียรทรัพย์. (2562). คนไทยพร้อมแค่ไหน เรื่องจัดการเงิน. สืบค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2567, จาก website: <https://www.scb.co.th/th/personal-banking/stories/retirement-plan/deposit-preparation-for-money-management-for-thai>
- ปติตดา จำปาเต็ม และบุญญรัตน์ สัมพันธ์วัฒนชัย. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจออมเงิน ของ GEN Y ในเขตกรุงเทพมหานคร. สืบค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2567, จาก website: <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/EAUHJSocSci/article/view/229946>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ปรีษา สุมาลย์แมน และศิวพงศ์ ชีรอำพน. (2563). การรับรู้และการวางแผนทางการเงินเพื่อเตรียมเกษียณอายุ. สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2567, จาก website: <https://publication.npru.ac.th/jspui/bitstream/123456789/1181/1/การรับรู้และการวางแผนทางการเงินเพื่อเตรียมเกษียณอายุ.pdf>
- ลงทุนแมน. (2565). วิฤติ Gen Z รายได้ไม่สูงแต่ต้องแบกเงินเพื่อ นิยามอายุ Gen Z. สืบค้นเมื่อ 27 มิถุนายน 2567, จาก website: <https://www.longtunman.com/38826>
- สฤณี อาชวานันทกุล. (2561). Financial Literacy ไม่มี ไม่ได้แล้ว. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2567, จาก website: <https://cfl.gpf.or.th/Files/Viewer/?fileName=b07d0653-e5d5-422b-a3b7-86f3c1434496/07%2061%20aug.pdf>
- สำนักข่าวอินโฟเควสท์. (2567). Gen Z พฤติกรรม “ของมันต้องมี” ดันหนี้ครัวเรือนเพิ่ม. สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2567, จาก website: <https://www.infoquest.co.th/2024/375468>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). ชื้อก่อน จ่ายทีหลัง (Buy Now Pay Later): เทรนด์ในการเข้าถึงสินเชื่อยุคใหม่. สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2567, จาก website: https://www.nesdc.go.th/download/Social/Social_Report/2566_article_q3_001.pdf
- อภิสิทธิ์ ตระการไพโรจน์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุของกลุ่มคนวัยทำงาน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล, สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล
- Praewpailin Janposri, (2564). The Role of Financial Literacy in Retirement Planning and Wealth Accumulation Among Selfemployed Thai Workers. สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2567, จาก website: https://www.researchgate.net/publication/347544949_The_Role_of_Financial_Literacy_in_Retirement_Planning_and_Wealth_Accumulation_Among_Selfemployed_Thai_Workers
- Yang Zhengsen. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงาน Generation Z. สืบค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2567, จาก website: <https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Yang.Zhen.pdf>

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

งานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุของกลุ่มคนวัย Generation Z” ผู้วิจัย : นายพันธุ์รัช พิรุณพันธ์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการจัดการและกลยุทธ์ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการจัดการ สาขาการจัดการและกลยุทธ์ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแนวทางใช้ในการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุของกลุ่มคนวัย Generation Z

ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบคำถาม

กลุ่มคน Generation Z ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ ทั้งประจำและชั่วคราวที่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 18–25 ปี เพศชายและหญิง

วัตถุประสงค์เพื่อการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุ ของกลุ่มคนวัย Generation Z
2. เพื่อศึกษาเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินเพื่อการเกษียณอายุของคน Generation Z
3. เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนากลยุทธ์ส่งเสริมการออมเพื่อการเกษียณอายุสำหรับกลุ่มเป้าหมาย
4. เพื่อศึกษาทัศนคติของ Generation Z ต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุ

ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไป

คำถาม:

เพศ : ท่านเป็นเพศอะไร

อายุ : ท่านอายุเท่าไร

อาชีพ : ปัจจุบันท่านทำงานอะไร

ระดับการศึกษา : ระดับการศึกษาสูงสุดของท่านคืออะไร

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน : รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของท่านประมาณเท่าไร

สถานะทางการเงิน : ท่านพอใจกับสถานะทางการเงินปัจจุบันของท่านหรือไม่

ส่วนที่ 2: พฤติกรรมการออม

คำถาม

ประสบการณ์การออม : ท่านเริ่มออมเงินมาตั้งแต่อายุเท่าไร

เป้าหมายการออม : เป้าหมายหลักในการออมเงินของท่านคืออะไร (เช่น ซื้อบ้าน ซื้อรถ เกษียณอายุ)

จำนวนเงินที่ออมปัจจุบัน : ท่านออมเงินได้เดือนละประมาณเท่าไร

ช่องทางการออม : ท่านนิยมออมเงินผ่านช่องทางใด (เช่น บัญชีเงินฝาก กองทุนรวม หุ้น)

ความถี่ในการออม : ท่านออมเงินบ่อยแค่ไหน (เช่น ทุกเดือน ทุก 3 เดือน)

ส่วนที่ 3: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุ

คำถาม

ความรู้เรื่องการเงิน : ท่านมีความรู้เกี่ยวกับออมเพื่อการเกษียณอายุน้อยเพียงใด

แรงจูงใจในการออม : อะไรคือสิ่งกระตุ้นให้ท่านเริ่มออมเงิน

อุปสรรคในการออม : อะไรคือสิ่งที่ขัดขวางไม่让您ออมเงินได้มากขึ้น

ความสำคัญของการเกษียณอายุ : ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการวางแผนเพื่อการเกษียณอายุ

ปัจจัยภายนอก : ปัจจัยภายนอกใดบ้างที่มีผลต่อการตัดสินใจออมของท่าน (เช่น สภาพเศรษฐกิจ ค่าครองชีพ)

ส่วนที่ 4: ด้านความคาดหวังและทัศนคติ

คำถาม

ความคาดหวังต่อการเกษียณอายุ : ท่านคาดหวังว่าชีวิตหลังเกษียณของท่านจะเป็นอย่างไร

ความกังวลเกี่ยวกับการเกษียณอายุ : ท่านมีความกังวลอะไรบ้างเกี่ยวกับการเกษียณอายุ

แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการเงิน : ท่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการเงินส่วนบุคคลจากแหล่งใดบ้าง

การสนับสนุนจากผู้อื่น : ท่านได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน หรือองค์กรในการวางแผนการเงินหรือไม่

ส่วนที่ 5: ด้านเป้าหมายการออมหลังเกษียณ

คำถาม

เป้าหมายการออมสำหรับการเกษียณอายุ : เป้าหมายการออมสำหรับการเกษียณอายุของท่านเป็นอย่างไร

College of Management, Mahidol University

การตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา(Content Validity Index : CVI)

ของแบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง

เรื่อง : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของคน Generation Z

คำชี้แจง: แบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาว่า

1. ศึกษาพฤติกรรมการออม ของกลุ่มคนวัย Generation Z
2. ศึกษาสาเหตุด้านการออมของกลุ่มคนวัย Generation Z เพื่อการเกษียณอายุใน

ปัจจุบัน

3. เสนอแนวทางการพัฒนากลยุทธ์ในการออมของคน Generation Z

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามระดับความคิดเห็นของท่าน โดยระดับ 4 หมายถึง สอดคล้องอย่างยิ่ง ระดับ 3 หมายถึง สอดคล้องมาก ระดับ 2 หมายถึง ไม่สอดคล้อง และระดับ 1 หมายถึง ไม่สอดคล้องอย่างยิ่ง

ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุ					
ข้อ	แบบสัมภาษณ์ถึง โครงสร้าง	ระดับความสอดคล้อง ของคำถามกับวัตถุประสงค์			
		1	2	3	4
ข้อมูลทั่วไป					

1.	ท่านเป็นเพศอะไร				
2.	ท่านอายุเท่าไร				
3.	ปัจจุบันท่านทำงานอะไร				
4.	ระดับการศึกษาสูงสุดของท่านคืออะไร				
5.	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของท่านประมาณเท่าไร				
6.	ท่านพอใจกับสถานะทางการเงินปัจจุบันของท่านหรือไม่				
ด้านพฤติกรรมการออม					
1.	ท่านเริ่มออมเงินมาตั้งแต่อายุเท่าไร				
2.	เป้าหมายหลักในการออมเงินของท่านคืออะไร (เช่น ซื้อบ้าน ซื้อรถ เกษียณอายุ)				
3.	ท่านออมเงินได้เดือนละประมาณเท่าไร				
4.	ท่านนิยมออมเงินผ่านช่องทางใด (เช่น บัญชีเงินฝาก กองทุนรวม หุ้น)				
5.	ท่านออมเงินบ่อยแค่ไหน (เช่น ทุกเดือน ทุก 3 เดือน)				
ด้านเกณฑ์ในการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุ					
1.	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการออมเพื่อการเกษียณอายุนาน้อยเพียงใด				
2.	อะไรคือสิ่งที่กระตุ้นให้ท่านเริ่มออมเงิน				
3.	อะไรคือสิ่งที่ขัดขวางไม่让您ออมเงินได้มากขึ้น				
4.	ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการวางแผนเพื่อการเกษียณอายุ				
5.	ปัจจัยภายนอกใดบ้างที่มีผลต่อการตัดสินใจออมของท่าน (เช่น สภาพเศรษฐกิจ ค่าครองชีพ)				
ด้านความคาดหวังและทัศนคติ					
1.	ท่านคาดหวังว่าชีวิตหลังเกษียณของท่านจะเป็นอย่างไร				
2.	ท่านมีความกังวลอะไรบ้างเกี่ยวกับการเกษียณอายุ				
3.	ท่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการเงินส่วนบุคคลจากแหล่งใดบ้าง				

4.	ท่านได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน หรือองค์กรในการวางแผนการเงินหรือไม่				
ด้านเป้าหมายการออมหลังเกษียณ					
1.	ท่านคาดหวังว่าชีวิตหลังเกษียณของท่านจะเป็นอย่างไร				

